Pr. 9k. I 546

Paratus de tpe cōtinens euangelioꝝ de tpe expōnes. necnon de tē pore epistolaꝝ sermones. elaboratū opus ⁊ correctissimū incipit feliciter

Paratus ē iudicare viuos ⁊ mortuos .i. Pet.iij. In verbis istis describit vltimus aduētus dñi scz ad iudiciū. ad quod dñs est paratꝰ. sicut btūs petrus in ꝟbis ꝓpositis attestatur. Sciēdum aūt q̄ quadruplex ē aduētus dñi scz in mūdum. in animaz. in mortē. ad iudiciuz. et ad quodlibet horū dñs est paratus venire vt scripturaꝝ testimonio ꝓbatur. Paratus fuit ad primū Oze.vi. Preparatus ē egressus scz filius dei. et venit nobis .i. ad nrāz vtilitatem ⁊ salutē Istud enī ostēsum ē Ysay.vi. vbi ait pater ad filiū et ad spūm sanctū q̄ tractauerūt de nrā redemptione Quē mittā ⁊ quis ibit nobis Et ait filius Ecce ego. Glosa. Paratus suz mitte me Et sic filius dei venit in mūdum. paratꝰ fuit ad oīa supplicia. et ad mortez vt liberaret nos. Et hoc patet in multis argumētis. Primo q̄ hierosolimā ascendit vbi se crucifigēdū predixit Mat.xx. Ecce ascēdimus hierosolimā et filius hoīs tradetur principibꝰ sacerdotū ⁊ scribis et dānabūt eum morte ⁊ tradent eū gentibꝰ ad illudendū et flagellandū et crucifigendum. Secūdo quia ortū intrauit vbi uidā cū suis coloribus ventuꝝ esse prescīuit. Tercio q̄ inimicas sins obuiā iuit dicēs quē queritis Et respōderūt Ihesū nazarenū Ipse ait Ego sum: quasi dicēt: Ego paratꝰ sū mori. Sophy.i. Paratuit dñs hostiā salutarem .i. seipsū p nobis offerēdo Ephe.v. Dilexit nos ⁊ tradidit seipsū; p nobis oblatōez et hostiā a deo in odorem suauitatis Et quia paratꝰ fuit p nobis mori debemus et nos parati esse p ipo mori vt cū paulo dicam⁹ Act.xxi. Ego nō solū alligari. sed eaī mori paratus sum p noīe dñi Et cum petro Luce.xxij. Domine tecū paratꝰ sū in carcere tē et in mortē ire Et q̄uis petrꝰ patuz se ꝓmisit. tū fragilitas humana nō ꝓmisit. Vnde ⁊ si nos fragiles sumus ad moriēdum. ꝓparemus tūrn genta cū mulieribꝰ ad vngendum. Luce.xxiij. Reuertētes mulieres de sepulchro pauerunt vngenta ⁊ aromata Glosa Inspecta domini sepultura reuertētes parant aromata et vngenta quia lecta et audita ⁊ recordata passione domini ad opa virtutū in quibꝰ declarauit se cōuertunt Beth. Tres mulieres sunt mēs. lingua. et manꝰ. Paret mēs aromata sua. ante omnia ꝓpassionis affectuz deinde rectitutudinis zeluz. et inter hec discretionis spūm. Parēt et lingua aromata sua q̄ sūt modestia in increpādo. copia in exhortādo. efficatia in suadēdo Paret⁊ manꝰ aromata sua pmitētiam in carne. miam in ope. patiētiā in psecutione. Paratꝰ est eaī dñs ad secundū aduentum. scz in animā Augꝰ. Semp deus se psentē exhibet: semp se patum offert si te patum inuenerit: ⁊ hoc ē quod dr Apo.iij. Ego sto ad ostium ⁊ pulso. si quis audieeit voē meā. ⁊ aperuerit mihi ianuā intrabo ⁊ cenabo cū illo ⁊ ipse mecū. Ecce dominꝰ patꝰ est intrare: sed tuū est aīam ꝑparare Prouer.xvi. Hominis ē animā preparare. Est aūt patus intrare ad cenandū. sed tuū ē conuiuiū ꝑparare. Istud ē figuratū in regina hester q̄ ꝑparauit regi assuero conuiuiū ⁊ inuitauit euz dicens Hester.iij. Obsecro te domine vt veias ad me hodie ad conuiuiū quod paui rex āt statim

Dicitur hic liber Paratus a primo verbo libri et sua Conclusio Dñica sua Adventus ut videtur, in qua Paratum Deum multiplicat describit, et hominem similiter ad multa debere paratum esse, habetur multa miralia etsi non Stylo moderno, usui tamen potuit esse Cleris aut Laycis pauperi.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

parat⁹ fuit ⁊ venit dixitq; rex postq̃ vinū biberat abundanter· quip̃ petis ⁊ dabit tibi p qua te postulas ⁊ si dimidiā ptem regni mei petieris impetrabis Nester interp̃tatur prepata in tp̃ore ⁊ significat aiaz scām q̃ i oi tp̃ore debz ee pata ad suscipiendū deū Aug⁹ Felix qui quotidie mūdat cor suū vt suscipiat habitatorez deuz vt possit dicere cū Psal· Paratū cor meū deꝰ· patum cor meū Per regē assuex qui interp̃tatur btītudo signi ficatur deꝰ qui est rex eterne beatitu dinis Huic demus per cōtritionem ⁊ cōfessionez· ⁊ satisfactōnez· nos prē parare Ista faciūt optimū ouiuum in amma· puer· xv· Secura mēs q̃si ouiuū iuge Prepato tali ouiuio in corde debemꝰ eū p deuotā orōez mutare· Ipe em patus ē nos exaudire· Ps· ·prepationē cordis eor audiuit auris tua Et cū iebriatꝰ fuerit vino opunctionis ⁊ deuotionis dabit nob q̃cquid petierimꝰ· nō tm dimidiaz ptem regni· ꝙ totū regnū suū .i. seipsū Paratꝰ est eā domin⁹ ad terāū aduentū scz in mortē· vñ ps· Gladium suū vibrauit arcū suū tetendit· ⁊ parauit illū ⁊ in eo parauit vasa mortis .i. instrumēta mortis Gladiꝰ ei vibē tus ⁊ arcus tēsus sūt parata instrumēta mortis q̃ prepauit otra nos dns· nā qui vibrat gladiuz patus ē secare ⁊ qui tetēdit arcū paratꝰ ē sagittare Gladi⁹ āt vibrati solz otra illos qui ape sunt .i. otra senes debiles ⁊ infirmos q̃ videnē morti ꝓpinqui Et arcꝰ tēdi solz otra illos q̃ remoti sūt .i. iuuenes sanos ⁊ robustos q̃ putant se longe esse a morte· ꝙ nō sūt mimis securi· qz arcꝰ dñi remotissimos ita parat⁹ ē occidē sicut ꝓpinquos Bern· Mors nō miserē inopie nō diuitias reuereē· nō generi cuilibz· non moribus .nō ipsi demq; pat etati Vbiq; sembus est in ianuis· iuuembus in ilionys Seneca Iuuenes cito mori possibile est· senes autez diu viuere impossibile est· Aduentus ille non solū paratus est· sed eā incertus Eccle· ix· Nescit homo finem suum Bern· Certum est q mories· sed incertū quādo· vel vbi· vel quomodo· quoi am mors vbiq; te expectat· Tu quoq; si sapiens fueris vbiq; eam expectabis Math· xxiij· Estote parati· qz quando nō putatis filius hominis venit Paratꝰ ē eā dominus ad q̃tum aduentum scz iudicium· prima· Pet· iij· Paratꝰ est iudicare viuos ⁊ mortuos Psalmista Parauit in iudicio thronum suum ⁊ ipse orbez terre iudicabit in equitate Bene dicat in equitate qz eque iudicabit paupē rem ⁊ diuitem· magnum ⁊ paruum· Apocalipsis· xxi· Vidi mortuos magnos ⁊ pusillos stātes in cōspcū throni· et libri aperti sunt .i. conscientie· ⁊ iudicati sūt mortui ex his que scp̃ta erant in libris sm opera ipsorum Tunc ⁊ nos debemus parati esse· Iudith· xij· Sitis parati quacunq; hora audieritis sonum tube Math· xxiij Mittet angelos cuz tuba ⁊ vōce magna ⁊ congregabit electos Glo· Cū repbis a quatuor ventis celi id est a quatuor finib⁹ mundi· scz oriente occidente· aq̃lone ⁊ austro Canet ei tuba ⁊ mortui resurgent Uti· O q̃ magna erit vox illi⁹ tube ⁊ terribilis cui oia obediunt elementa· q̃ petras scidit· infernos frāgit· monumenta aperit· vincula mortis dissoluit· ⁊ vniuēsos mortuos resurgē facit ⁊ ad iudicium vocē expellit Adeo tribil erit pec catoribz repbis ista vox tube sic dr· Aug⁹ q mallent oia tormenta infernī sustinere magis q̃ istā vocē audiē Tūc dicēt montibus· cadite sup nos ⁊ collib⁹ cooperite nos· beati ergo qui parati sūt in tali aduentu· ⁊ cuz spōso ad nuptias possūt intraē Ore.

O si palato cordis sape quis possit. q̄d āmiratōms hz qđ dicit Ecce spōsus venit. q̄d dulcedmis intrauerat cū eo ad nupcias. et q̄d amaritudis et clausa ē ianua Que autē et quāta spōsus iste in cōuiuio suo preparat nulla lingua sufficat enarrāe .i. Iho. ij. Oculꝰ nō vidit. nec auris audiuit nec i cor hoīs ascēdit q̄ prepauit deus diligētibꝰ se Aug: Reuera q̄ preparauit diligentibꝰ se. fide nō capitur. spe nō attingit. caritate non cōprehendit. desideria et vota transgredit Acquiri pōt. estimari nō pōt Ergo nos paremꝰ p bona opa vt papere mereamur tāta gaudia nob̄ preparata Eccī. xviij. Aū iudicauz para iustitiā. i. bona opa. Sicut em̄z bona opa preparata sūt bonis scz etna gaudia: sic et mal' preparata sūt etna supplicia Eccī. xxvi. Qui trāsgredit ad petā a iustitia. deꝰ pabit eū ad romphēā. romphea ē vltima sīnia qñ dicet dñs Ite maledicti in ignē eternū q̄ patus est diabolo et āgelis eꝰ Prouerb. xix Parata sūt derisoribꝰ iudicia. et mallei percutientes stultoz corpora Mallei percutientes sūt dura tormentoz infernaliū diuersa gña quibus mallea hūtur stultoz corpa et aime. i. peccatoz q̄ peccōres stulti dicūtur. qz p breui delcātione ēt viderūt etna gaudia. et subierūt eterna supplicia Eccs. i. Stultoz infinitꝰ ē numerꝰ. ysai. xxx Prepata est ab heri tophet a rege prepata. et dilatata. et pfunda. nutrimentū eꝰ ignis et lignа multa. flatus eī dñi sicut torrens sulfuris succēdens eā Tophet est vallis pfūda et pomē hic pīferno. q̄ patus est peccatoribꝰ ab heri id est ab illa die q̄ tm̄ habuit heri. s. feria secūda. q̄ tm̄ habuit heri scz dmām di em̄ et nō nudiustertiaꝰ Tūc ei āgelus cecidit et infernꝰ factꝰ fuit. Rogemꝰ dominū nrm̄ ihesum christum.

De eodem. Sermo secūdus. Repara te in occursū dei tui Amos .iiij. In vobis propositis hortaē nos propheta. vt preparemus nos ad aduentū domini nostri ihesu xpi scz i carnez. i mente. in aiam̄. et in iudicio. Ad hunc q̄ drupliceē aduentū debemus nos qua drupliciter prepare Ad primū aduētū scz in carnez debemꝰ nos prepaē per grāz actōnem. Ad secunduz aduentū scz in mentē debemꝰ nos preparare p cordis purificationem. Ad terciū scz in mortē per bonoz opz o gregatō ez Ad quartū scz ad iudicio per pmitētie satisfactionem. Primus ergo aduentꝰ fuit qñ filius dei. de celo descendit. et humanā naturā de maria vgine assumpsit vt nos saluaret et a potestate diaboli liberaret De isto aduentu dixerat propheta ysaias dñs ipe veniet et saluabit nos Ysa. xxxv. Et quare nō misit angelū vel aliquez sanctū virum. sed ipse venire voluit. Certe quia genꝰ humanum ꝓpter pcm̄ primoz parentum in talez captiuitatē et diaboli potestatem deuenerat. q̄ nullus āgeloz in celo nec aliquis scōz in mundo sufficiens fuit ad liberādū genꝰ humanū Ideo necessariuz fuit vt ipe veniret deus si genꝰ hūanum redimi deberet Consiliū ergo inierūt pater et filiꝰ et spūs scūs: q̄s eoz i mūdū descendēt et genꝰ hūanū liberaret. sic dr. ysa. vi Et dixit pater ad filiū et spūm scūm: Quez mittā et q̄s ibit ex nobis Et ait filiꝰ ecce ego sū psto mitte me. et sic filiꝰ dei venit in mūduz et genus hūanuz liberauit. et primus humanā naturā assumpsit Iste primus aduentꝰ ante multos annos iā preterit: sed eius memoria singulis annis peragitur ab ecclesia scz in natiuitate xpi. Ad hunc ergo aduentuz dem̄ nos ꝓparare per laudē et grāz actōnes.

LÄNDES-
UNIV. STAATS-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

qz licet debeam⁹ oī tēpore deo grās agere · tamē ꝑ papue isto tēpore debemus recolē e⁹ incarnationē p quaz liberauit nos ⁊ sibi de hoc grās agere tenemur vt habeē Apo · x · Grās agimus tibi oīpotēs deus qz accepisti v tutez tuā magnā ad liberandū nos · Vnde mater nrā scā ecclesia i nocte xpi cantat cāticum laudis in grāz actionē dicēs Grates nunc oēs reddam⁹ do · ⁊ c̄ · Inde ecā est illud qđ cuz cantaē in simbolo Et incarnat⁹ ē de spū scō ex maria v̄gine ⁊ hō factus ē Tūc inclinaē ꝑfunde in grāz actōnē q⁹ pro nobis hō fieri voluit Quidaz monach⁹ quadā vice stetit in chro cū ꝑdictū verbuz cantareē ⁊ cuz alijs fratrib⁹ nō inclinauit · statim affuit diabol⁹ ⁊ dedit ei alapā dicēs Mona che ingrate quo stas sic erecto collo cur nō inclinas cū alijs Nō audis qm̄ ꝑter te de⁹ fact⁹ est hō Et si ꝑpē me tantū fecisz ego tibi in ꝑpetuū iclinarem · Sic ergo pz de ꝑmo aduētu domin̄ Secūdus aduētus scz in mētem fit quotidie oī hora qua dñs spūaliē venit ad aiam̄ cuiuslibz sci hoīs ad habitādū in ea · de hoc dz zacha · ix · Letare filia sion · qz ecce ego venio ⁊ habitabo in medio tui Filia sion dicitur aīa scā ⁊ dtemplatiua in q̄ hītat deus p grām suā Qualr autē hō debz esse ad cui⁹ aīam venire dz ostendit Johan · xiv · vbi dicit Si quis diligit me sermonē meū sez · ⁊ pater m · diliget eū · ⁊ ad eū veniem⁹ ⁊ man · ap · eū faciem⁹ Ad hunc aduentū dēmus nos ꝑparare p cordis purificationez Eccl · ix · Qui timēt dominū . i . diligūt deuz prēz · parabūt corda sua · ⁊ in ꝺspectu suo . i . i aduentu e⁹ scificabūt animas suas . i . mūdabūt Pāis enim idē ē qđ mūdus Aug⁹ Felix qui mundat cor suū quotidie vt suscipiat habitatorem deum Gregoi · Pensate fratres carissimi q̄ra sit ista solemnitas habere in cordis hospicio aduentum dei Certe si domū vrām quisq; diues vl̄ ꝑpotens amic⁹ intratz cum omni festinātia dom⁹ mundareē · ne quid forsitan eēt quod oculos amici intrātis offenderet Tergat ergo sordes prauī opis q̄ prepat deo domuz mentis · hec āt purificatio cordis dz fieri p puram ꝺfessionez Berñ · amat cordis mundiciam ob quā a deo amaris · ama ꝺfessionez p quā mundatis Reuera vbi frequens ꝺfessio · ibi decor ⁊ pulchritudo q⁹ cōfessio mūdat hō minē patet p exemplū Quadā vices dū hoies irent ad ꝺfessionez diabol⁹ stans ante eccliaz ⁊ videns hoies itrātes immūdos tanq̄ leprosos ⁊ exuntes splendidos sicut sol Assumpta āt diabol⁹ spē hūana posuit se āte sacerdotē ⁊ ꝺfitebaē pcā sua · Sacerdos autē audiens pcā sua eē inhumana ait Tu vtiq; diabol⁹ es ⁊ nō hom⁹ ⁊ respōdit imo diabol⁹ sū Cui sacerdos Ad quid huc venisti · ait ille vt mundet sicut ⁊ ceteri qui ad te venūt tq̄ le ꝑsit ⁊ recesserūt mūdi Cui sacerdos Doles de pcis tuis · cui dem̄ · doleo q⁹ nō plura ꝺmisit ⁊ sic euanuit Terrenus aduēt⁹ dñi ē in mortē vniuscuiusq; hoīs q̄n venit ⁊ sumit nos de ista vita Et iste aduēt⁹ ē valde incert⁹ Apo · iij Veniā ad te tq̄ fur et nescis q̄ hora veniā ad te Glo · Fur venit q̄n minime sperat · sic dñs cū morte q̄ndo minime putaē · vnde monz nos dñs Mathei · xxiv · vigilate ergo · qz nescitis qua hora ⁊ c̄ · Illud āt scitote quoniam si sciret pfamilias q̄ hora fur venret vigilaret vtiq; · et nō sinet pfodi domuz suaz Jō et vos estote pati · qz q̄ hora nō putatis filius hoīs venturus est · ad istū aduentū debemus nos preparare p bonoz operum ꝺgregationez qz q̄cquid tūc in prōpto habemus nobiscū deferemus · et postea nihil cōgregare poterim⁹ Prouer · vi · Vade

ad formicā o piger. ⁊ considera vias eius .i. opationes: que cum nō habeat ducē qui ei prebeat exemplū nec p̄ceptorē. nec princip̄ē. preparat tamen sibi in estate cibum. ⁊ congregat in messe quod comedat in hyeme. Glo. sic ⁊ tu homo debes tibi prepare in presenti vita fructus bonorum operū. vnde viuas in futuro quādo operari nō potes Exemplum. In q̄dam ciuitate fuit talis cōsuetudo q̄ singulis annis elegerūt sibi regem. et illū nudum post annū i exiliuz ēmiserunt Quod attendens ille rex misit isto anno quādo potestatez habuit tantū q̄ cum illuc miss⁹ fuisset abundanter inueniret Ciuitas illa mūdum designat: de qua omnes hoīes nudi exeunt ⁊ nihil secū ducunt. nisi bona opera que premiserunt Qui ergo multa premittunt multa inueniūt Quartus aduētus est ad iudiciū extremū quando venit iudicare oēs gentes De hoc dicit Actuū .ij. Et hic assumpt⁹ est a vobis in celum. sic veniet ad iudiciū manifeste quēadmodum vidistis eum ascendentē in cēlū Vnde ps̄. Deus manifeste veniet Luce:xxi. Tunc videbunt filium hominis venientē cū potestate magna Homi videbunt eum letanter ⁊ mali dolēter Aug⁹: Gallent reprobi omē tormentum inferni sustinere q̄ facē districti iudicis videre Apo. vi. Tunc dicēt montib⁹ cadite super nos ⁊ petris ⁊c. Quid tunc fiet dicit. Joel. iij. Cōgregabo omnes gētes ⁊ deducā eas in vallē iosophat ⁊ ibi disceptabo cū eis id est rationem exigam ab eis de omnib⁹ peccatis. cogitationib⁹: locutionibus: bonis acceptis ⁊ bonis cōmissis Ad istum aduentum debem⁹ nos preparare p penitētie satisfactionem: q̄ modo ē tēpus satisfaciēdi ⁊ gratias agēdi ⁊ gratiaz inueniendi quod tūc nō erit Apo. x. Angelus leuauit manū suā ad cēluz ⁊ iurauit per viuentem in secula seculoz ⁊ c. q̄ tempus nō erit amplius sez penitendi ⁊ gratiā inueniendi Crisosti. In isto die nō erit penitētie locus. nec satisfactionis temp⁹ ex angustia omnū rez nihil manet n̄ luctus Ergo debemus nos modo preparare. et rationem reddere coram sacerdote. ⁊ p peccatis satisfacere. ne tempus amittam⁹ quod nobis ad penitentiā tribuit. q̄ numq̄ recuperare poterimus Exemplum q̄ anime dāpnate sup omnia deplorant tēpus datū ad penitentiā q̄ istud neglexerūt Accidit q̄ quidā vir sanct⁹ existens in oratiomb⁹ nocte audiuit voc̄ miserabiliter lamentantem ¶ At ille fusis lacrimis rogauit dominum vt ei ostenderet quid fletus iste significaret Et ecce appropinquāte ista voce ad eū loquebat cum eo. Cuinq̄ q̄reret quis esset respōdit. Ego sum anima vnius peccatoris meā damnationē plangens. sed sup omnia alia me mouet ad flendū. ⁊ alios damnatos q̄ recordemur gratie saluatoris nobis exhibite: ⁊ maxime q̄ temp⁹ penitēdi nobis a deo datū neglexim⁹ ⁊ nō satisfeamus Potuissem⁹ enim in vna hora tantā penitentiaz fecisse q̄ eternaliter saluati fuissem⁹ ⁊ c. Sermo tertius de aduētu prime dom̄ce de epistola.

Hora est iaz nos de somno surgere. roma. xiij. In verbis prepositis hortat nos apostolus surgere a duplici somno sez nature et culpe Somnus nature reprehensibilis est quinq̄ modis Primo q̄n homo nimis dormit: ⁊ hoc contingit ex pigricia: vnde dr Prouerbiorū. xxiij. Vsq̄ quo piger dormis quando de somno surges Vbi sequitur. ⁊ veniet tibi quasi cursor egestas tua. ⁊ mendicitas quasi vir armat⁹

Bernat· Caue mḡ serue cum potes nō sit somnus tuꝰ ·nō requies lassa· sed sepultura corporis suffocati· Vn de poeta Plus vigila semper ne somno ·ꝛ· Exemplum in dauid qui post somnū meridianū lapsus est in pecca tū cum bersabee· quod non fecisset· si in expeditione cum suis fuisset· Nota hiſtoriā·ij·regū·xi· Secundo quā do homo dormit extra horā debitam Nā dicit Eccl·iij· Omnia tempus ha bent Est ei tempus dormiēdi ꝛ tem pus vigilandi· sicut isti qui volunt i nocte tabernas frequentaē choreas ducere· post peccata sua ambulare · ꝛ quando esset frequntauda ecclesia volunt dormire De talibꝰ dicit Job xxij·Noctem verterunt in diem· Au gustinꝰ Indecens est christiano si ra dius solis in lecto suo ipsum inueiat Exemplum habemus in sampsone q̄ noctibus ibat ad concubinas suas ꝛ de die dormiens sup genua dalide cō cubine sue· ꝛ abrasis crinibus vires amisit ꝛ excecatus est Nota hiſtoriā Judicum·xiij· Tertio q̄ndo homo tē pore orationis dormit· ꝛ contra illos dicitur·i· Pet·iij· Frēs sobrij estote ꝛ vigilate in orōnbz vris ·ß heu mlti sunt tam tepidi in orationibꝰ suis q̄ de facile obdormiunt· ꝛ hoc cōtin git ideo· q̄ non sūt accensi igne diui mi amoris ·Sic obdormierunt simon ꝛ alij discipuli quando dixit eis dñs Vigilate ꝛ orate ꝛ c̄· ꝛ cum rediret i uenit eos dormientes Luce·xxij· Quar to cū aliquis dormit in lectione vel ꝑ mone Ecclesiaſ·xxij· Cum dormiēte loquitur qui narrat stulto sapientiā Glosa. Stultus est qui dormit cū au dit sapientiā loqui· sed sunt quidaz stulti qui si per totam diem non dor missent quādo debent audire aliqua bona tunc dormire inapiunt Bern· Quantum ad debitum cōtinui profe ctus mihil ita deperit de vita mea· q̄ quod somno deputatur Exemplum de dormientibꝰ infra ꝑmonē possumꝰ accipe de quodā adolescēte q̄ infra p̄dicationez beati pauli obdormiuit· ꝛ cadens de tercio cenaculo mortuꝰ ē Ante q̄ndo hō ex nimia repletōe· ꝛ ebrietate indecenē iacendo dormit si cut ꝑcus nescies vtq tectus sit vel nō· vl vbi se ponat Iste somnꝰ dicē brutalis Ber· Somnꝰ brutalis abhō minādꝰ ē seruis dei. sic dormiuit noe qui inebriatꝰ dormiens nudatꝰ est· Ibi dicit Glo· Nudatio femoꝝ sequi tur ebrietatē· sicut libido sanctatē· sic pz de somno nature · Ab isto som no nature reprehensibili hortatur nos apostolus surgere· Et maxime i isto deuoto tēpore debemꝰ somnū ꝛ ebri etatē tpare ꝛ surgere mane ad orati ones · frequntare eccias · audire ser mones · ꝛ sic debemꝰ aduentū dei ex pectare Vñ iob·viij· Si diluculo sur rexeris ꝛ ad deū deprecatꝰ fueris sta tim vigilabit ad te ꝛ pacatuz reddet habitaculū tuū·ideo dicit dñs Pro·viij·Qui mane vigilat inuenet me Licet ei oi hora possit adorari· tamē hora matutina magis ꝓdonea ē ꝓpt sobrietatē· ꝛ hoc ē qđ optat dñs ob dormiēti talē horā Job·xxxviij· vbi eras cū me laudarēt simul astra ma tutina. i. viri otemplatiui· q̄ ista hora p̄pue laudāt deuz · vñ Ps· Media nocte surgebā ad confitendum tibi. i. ad laudandū te ꝛ p̄pue ista hora re apit ꝺsolatio diuina· q̄ tunc homines sunt magis sobrij ꝛ deuoti· vnde dicitur Job·xvi· Visitas eū diluculo et subito. i. mane Istud figuratū ē Exo di·xvi· vbi dr q̄ filij israhel colleg erūt māna hora matutina ad figificā dū q̄ tūc dulcedo spūs sci colligēda est Secūdo hortat nos apls surgere a somno culpe. i. pcti· hō ei exns i mor tali pctō dr dormire ꝛ hoc ꝓpter mlta Primo sicut hō dormiēs cec9 ē· nō

videſ ñeq; cognoſcēſ damnū ītrrit
ſic hō p̄ pcm̄· Sap̄· ij· Excæcauit eos
malicia eox· Magnū damnū ītrrit
hō p̄ pcm̄· Primo q̄ oīa bona ſua q̄
añ fecerit amittit· Itē grāz dei & reg
nū cælox amittit & eēna ſupplicia me
reē & faat ſe ſeruū diaboli Iſta oīa ñ
videt· & iō bñ dr dormire Secūdo ſi
cut hō dormiēs nō p̄t ſe dēfendere ab
hoſtibus ſuis· ſic nec pcōr Dō emz
hz tres hoſtes q̄ ſemp̄ inſidiañ ei· ſ·
diabolus· caro· & mūdus· de p̄mo eī
dī· p̄· pe· v· Frēs ſobry eſtote & vigi
late in oōibus vris· q· d· Diabolus
aduerſarius vī tāq; leo rugiēs circuit·
q̄rens quē deuoret· De ſecūdo ſcz car
ne dr apls Gala· v· Caro eñ cupiſ
cit aduerſus ſpūm· Iſti duo hoſtes
freq̄nter inſidiañ pcōri dormienti
vt eū occidāt Et iſti duo figurati ſūt
p̄ duos latrones ſcz baana & rechab
qui yſboſeth dormientē occiderunt·
Nota hiſtoriā· ij· Reg· nij· yſboſeth in
terp̄tat vir confuſionis & ſignificat pcōr
rē qui confundeē in die iudicij Viere·
xx· Cōfundent confuſione vehemēti· q̄
nō intelligūt ob p̄briū ſempiternū q̄ō
nulla obliuione delebiē Iſtū inueiūt
duo latrones .i. diabolus & caro dor
mientē in meridie· i· ī hac vita q̄do
eſſz bene opandū q̄ venit nox ī qua
nemo operari p̄t Qui ergo ī iſta me
ridie dormit· occideē ab inimicis mor
te eēna Tres inimici ē mundi q̄ hic
inſidiaē hoīs & faat eū dormire in deli
cijs· diuitijs dignitatib9· concupiſcen
tijs illicitis q̄ ſicut dr· p̄· Johā· ij· Oē
quod ē in mūdo· a ē concupiſcentia cā
nis· a oculox· a ſuperbia vitē· Iſti q̄
ſic dormiūt in luxuria· auaricia· & ſu
perbia adeo fortiē dormiunt q̄ vix a
nunq̄ ante mortē exaatant· & vt fre
q̄nti9 in ſomno occidunt ab iſto inimi
co Vnde figurati ſūt p̄ ſyſarā quē Ja
hel accepit amicabiliē· ipo neſcientē
q̄ inimic9 ei9 eſſz & dedit ei lac bibē·
vt graui9 obdormiret & texit eū pal
lio Cū autē dormirz acceptit clauū et
malleū & p̄ tpa trāſfixit eū in terrā
Nota hiſtoriā Judicū· q̄rto· c· Jahel
ei interpretaē vanitas & ſignificat mū
duz· nā cūcta q̄ ſub cælo ſūt: vanitaſ
ſūt· ſicut dī Eccl· i· Dic ꝓpinat pcō
ribz lac· i· delicias· diuitias & hōres q̄
dulcia ſunt ſicut lac· & operit euz pal
lio· i· ſpe lōgioris vite· ß cū dormiēit
· i· ſecuꝝ ſe credit p̄forat tēpora eius
clauo mortis· & iō q̄ incerta ē mors
omni tēpore vigilare dēmus· Mat·
xxiiij· Vigilate q̄ neſcitis q̄ hora do
minus veſter venturꝰ ſit Seneca Cer
tum eſt q̄ morieris· ſed neſcis quō·
vbi & quando Terao dicit peccator
dormire tōne ſomnij· q̄ aliquando
dormiens ſommiat q̄ comedat· & bi
bat· ſed cuz euigilauerit eſurit· ſicut
dicit in ꝑſaia Aut aliquādo ſommiat
q̄ diues ſit· ß cū euigilauerit mihil in
uenit Sic ctingit amatoribꝰ hꝰ ſecu
li q̄ putāt q̄ iſta tēporalia eſurie & ſi
tim deponere poſſint· ß in futuro cuz
euigilauerit vacui erūt & eſurieē Vñ
ꝑs· Dormitauerūt ſomnū ſuuz & mih
il inuenerūt oēs viri diuitiaruz ī ma
nibus ſuis Nā omnia que in hoc mū
do ſunt· vnā animā replere non poſ
ſent Sommiant eaā ſe eſſe diuites q̄
putant iſta tpalia permanentia· ß cū
dormierint ſomno mortis mihil inueī
unt Job· xxvii· Diues cū dormierit·
nil ſecū aufert Aperiet oculos & nihil
inuenet Hō dicit Prou· xx· Noli dili
gere ſomnū ne te egeſtas opprimat·
Iſtud figuratū eſt in rege nabucho
donoſor qui dormiens in ſtratu ſuo
vidit in ſomnijs arborē· cuius altitu
do extendebat ſe ad cæluz & latitudo
p̄ mūdū & ſb ea hītabāt beſtie & re &
in ea volucres cæli mōificabāt & eſca vi
uerſox in ea· p̄ quā ſignificaē q̄ ſub
p̄tāte eius erāt vniuerſi hoīes Et ſe
q̄tur· Venit angel9 de cælo dicēs· ſuc

v

aditꝫ arborē illam · ⁊ cū bestijs terre erit habitatio eius : Hic contingit diuitibus ⁊ potentib⁹ huius seculi qui alijs dominari volunt modo sōmā do videē eis q̄ sint potentes : sed ī futuro succidentur sicut infructuosa arbor ⁊ in ignem mittenē · Et tunc erit habitatio eoꝝ cum bestijs · id est demonibus ¶ Nota hystoriam Damelis nij · Quarto pc̄ōr diciē dormire · quia sicut homo sōmiat q̄ laborat · ⁊ tamen mihil lucraē · sic pc̄cator existens in pc̄cato mortali mihil lucratur quantū ad vitā eternam Eccle · xxxiij · Jona iniquoꝝ non appbat deus Grego · Qui in caritate non est · omne bonū amittit Sic patz quomodo vita pc̄ōris comparatur somno a quo monet nos apostolus surgere Et hoc debet fieri per mali declinationem ⁊ bōi operationem Vnde · ps̄ · Declina a malo ⁊ fac bonū · Eph̄x · v · Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te christ⁹ : Pene dicat pc̄catorez surgere debere a mortuis : quia coram deo mortuus est in anima : Rogemus dominum nr̄m ·

¶ De euangelio · Sermo quart⁹ ·

Cum appropinquaret ihesus hierosolimam ⁊ venisset bethphage Mathei · xxi · Euangelium istud descruit duabus dominicis scz dominicæ in ramis palmaꝝ quantum ad sensuꝝ ⁊ factum hist̄oricum · ⁊ prime dñicæ aduentus quantuz ad sensum ⁊ factū allegoricū · Nam per hunc aduentū christi in hierusalem signific̄ allogoricæ aduentus x̄pi ī carnē Appropinquauit eī dominꝰ spiritualiter hierosolimis quod īterpretaē visio pacis · quando intrauit ecclesiam in qua ē visio pacis quam intrauit ⁊ visitauit per cōfessionem sibi eam reconciliauit quod signific̄ per hoc q̄ hierosolimā veniens p bethphage transiuit qđ interp̄taē domus bucce ⁊ signific̄at confessionez Ad litteram bethphage vicus erat sacerdotuz situs in latere montis oliueti vnum miliare distans a hierusalem vbi sacerdotes templi habebant pecora sua Venit autē ihesus primo in bethaniā sabbato scz ante palmaꝝ Et factū est ei conuiuiū in domo simonis lepsi · ⁊ martha ei ministrabat In crastinum exiuit bethaniā volēs ire in hierusalē · ⁊ cum appropinquassz hierosolimis ⁊ venissz vs̄ bethphage ad montē oliueti · tunc misit duos discipulos suos scz petꝝ ⁊ philippū dicens eis Ite in castelluz .i. in hierusalem · qđ despectiue ⁊ ex indignatioē castellum dixit : qđ cōtra vos est .i. coram vobis · ⁊ inuenietis azinaz alligatā : ⁊ pullū cū ea : soluite ⁊ adducite mihi · si quis vobis aliquid dixerit id est contradixerit · dicite · q̄ dñs his opus habz ⁊ confestim dimittz vs Asina ista fuit cōmunis omnibus ⁊ ideo dr · subiugalis · quia omni dño exposita Hoc totuz factū est vt impleret qđ dictū est p Zachariā pphetā dicentē · c · ix · Dicite filie sion .i. cuitati hierusalē que dr filia sion · a mōte sion sup quem structa est Ecce rex tuus venit tibi · i · ad salutē tuaz si intellexeris · sinautē cōtra te veniet · Venit inquā māsuetus vt nō ꝓpter potentiā timeaē : sed vt ꝓpter māsuetudinē ameē · sedens sup asinam ⁊ sb̄ iugalē asine Ēūtes discipuli fecerūt sicut sicut p̄ceperat eis ihesus ⁊ adduxerunt asinaz ⁊ pullum ⁊ iposuerunt eis vestimēta sua ⁊ eum supsederūt fecerūt Primo sedit sup pullū · deinde sup asinā · et hoc ꝓpter misterium Per asinā intelligiē gentil⁹ p pullū populꝰ iudaicꝰ · Primo venit ad iudeos et q̄ eū nō receperūt trāsiuit ad gētes · plima autē turba seqbaē eū et strauerūt vestimēta sua ī via · alij scidebāt ramos d̄ arboribꝰ et sterne

bant in via Turbā āt q̄ p̄cedebat & q̄
sequebaē clamabāt dicētes Osanna
filio dauid.i. salua nos obsecram⁹ q̄
si.d. O ihesu fili dauid tu es q̄ ad sal
uandū nos venisti. bñdcūs sit q̄ venit
in noie dñi scz dei pris vel venit i hōrē
pris.

Benedcūs q̄ venit in noie dñi
Mat.xxi. Bñdcūs sit ihesus
xp̄s filiꝰ dei viui qui venit in
hūc mundū ad p̄ceptū dei pris In hac
dñica agit de aduētu dei in carnē.s.
qñ venit in hūc mundum carnem assu
mens Gaudū q̄ xp̄s venit i hūc mū
duz ꝓpter multa Primo vt q̄reret ho
minē q̄ perierat Lu.xi. Venit filius
hois q̄rere & saluuz facē qđ pierat.i.
genꝰ hūanū Nō pōt qñ ō maxima
felicitate in vallē hꝰ miserie cecidit.
Augꝰ Nō cecidit miserabiliter.ds vēit
misericordit Vide o hō q̄ta felicitas
sit in padiso celesti.vbi nꝰ tristatur
nullus infirmat.nꝰ moit Vide q̄ta
sit miseria in mūdo vbi sumus in exi
lio & q̄si in carcē tēbroso.vbi timor.
vbi dolor.vbi tbulamur.infirmamur
& morimur.ß vēit filiꝰ dei de sinu pa
tris in exiliū hꝰ mundi fāus exul pro
nob & pegrinꝰ. hiere.xl. Heliq̄ do
mū meā.dimisi hereditatē meā Hñ.
Singularis ista maiestas hūiliari vo
luit vt exaltaremur.exulare vt ēpa
tiaremur.fuge vt regnarem⁹.& vß
ad vilissima opa hūiliatus ē vt nos
sup oia hō ostitueret.q̄ āt filiꝰ dei ve
nerit i hūc mundū q̄rere pctōrez vt
pz in pabola de oue pdita Lu.xv.re
qui.do.in.post fel.t. Secūdo venit
vt pctōrē a pctis reuocaret Mat.ix
ca. Nō veni vocare iustos.ß pctōres
ad pñaz vñ ōt dñs Cā.vi. Heuertē
reuertē sunamitis. reuertē reuertē.
vt intueamur te Sunamitis intrpre
taē captiua & significat aiaz peccatri
cē a diabolo captiuā quā dꝰ ad se vo
cās ōt Heuertē.ōt ei q̄tr reuertere

ꝓpt̄ q̄tuor cōnes. Prio ꝓpt̄ meū desi
deriū & amorē q̄ desidero ex toto cor
de vt ad me reuertaris q̄ ōlitae mee
sūt eē cū filys hoim Pro.viij. Tm ei
desiderat & affectat ds p̄mittā pctō
ris q̄ ꝓpt̄ hoc de celo ad terrā descen
dit & mortē sustinuit Heuertere secū
do ꝓpter desideriū scōz angelorz. q̄
magnū ē gaudiū āgelis dei sup vno
pctōre pñiaz agente. Luc.xv. Origi
genes dicat deos & angelis occasionez
letitiae dam⁹ cū in ēra ābulantes pue
sationē habem⁹ in cel.bñ. Lacrime
pctōrum delitiae sūt angelorz Heuerte
re tertio ꝓpt̄ ofusionē ōmonū Gre.
Actioribz p̄mis affligē demones non
possum⁹ q̄p cū pctā nrā p̄mittēdo & flē
do emēdam⁹ Vñ legit q̄ mgr̄o vil
helmo vizo scō in orōe pnoctāti appa
ruit demon.cui dixit. Adiuro te per
nomē dei vt dicas mihi qđ sit maiꝰ
ip̄edimentū tuū in aiabꝰ.rñdit dmō
Penitētia & confessio Nēto reuertē ꝓp
ter ꝓpriā tuā salutē & vtilitatē Pctō
ri nihil vtiliꝰ ē q̄p sua uersio Nō em
eēt sibi ita vtile q̄ tot misse cātaren
tur p eo quot sūt stelle in celo. nec
tm valz intercessio btē vginis & ōmiuz
scōz sicut pñia Terno venit vt nob
fuiat Mat.ix Filiꝰ hois nō venit mi
nistrari.ß ministrare.Phil.ij. Exina
nuit semetipm formā fui accipiēs.
Magna pigritas eēt hoi q̄ āgeli ei
seruirēt.magor si dꝰ ei fuit.vnde ia
cob fuiuit p rachael.xiij. āms in es
tu & frigore & labore. & videbant eē
dies pauci p amoris magnitudine.
Gen.xxix.ß xp̄s seruiuit p aia hois
triginta tbꝰ āms i maxia pauptate.
fame.& siti.& sustinuit pro ea mlta
oppbria & tādē mortē.hec oia volūta
rie sustinuit p amoris magitudie q̄z
hūit ad aiaz hois Jo.xv.maiorē hac
di.ne.hūit & c. Noli ergo o hō sbtra
hē seruo tuo xp̄o mercedē suā p qua
seruiuit.i.aiam suam p̄mi

malo cōsilio vel exemplo. quia qui hoc fecit reus ē sanguinis xp̄i quem effudit in cruce. Vnde dicit Eccles. xxxiiij. Qui effūdit sanguinez. & qui fraudē facit mercenario frattes sūt Bernardus. Si dominus propriuz sanguinē dedit in preciū redemptionis animarum. nō tibi videtur gravem ab eo sustinere pressionez qui suggestione mala. exemplo pernitiosō. scandali occasione. auertit ab eo animas quas redemit. q̄ ab eo qui sanguinem fudit illius Quarto venit vt nos eternaliter saluaret Isa. xxxv. Deus ipse veniet & saluabit nos Hinc ē q̄ gabriel cū annūciauit beate marie virgini aduentum suū ait. Ecce concipies & paries filium. & vocabitur nomen eius ihesus. quod interpretat saluator. Ipse enim saluū faciet populum suū a peccis eorum

Dominica secūda aduēt⁹ ser. vi.

Quecunq; scripta sūt ad nostrā doctrinam scripta sunt vt per patientiam & consolationem scripturaz spem habeam⁹. Ro. xv. In propositis verbis hortat nos apostol⁹ vt libenter sacrā scripturā legere & audire studeam⁹ quia quicqd scribitur ad nrām doctrinā scribit vt discamus q̄ per patientiaz .i. passiones & tribulationes ōbem⁹ intrare in regnū celoz. sicut dicitur Act. xiiij. Per multas tribulatōnes & c. vt discamus etiā consolationez quaz promittit his qui patienter sustinent Math. v. Beati qui persecutionem patiunt̄ p̄pter iusticiam. qm̄ ipsoz est regnū celoz Iaendum ātq̄ tria sunt scripta in sacra scriptura q̄ si frequenter haberemus in mēte facerent nobis omnes tribulatōnes dulces & leues ad sustinendū Primū memoria passionis xp̄i. Hebre. xij. Recogitare eum qui talē aduersus semetipsū sustinuit a pctōrib⁹ ctra dictōnē vt nō fatigemi aīs vris deficietes q̄si dicat Recogitate q̄lia xp̄s pass⁹ ē p nobis a iudeis & pagams: & tūc nō erit vobis gue si aliq̄d cōtigerit vos pati p̄pt̄ xp̄m Verū Nil dulcius ebulatōe q̄ ꝑ passionē xp̄i cogitare Quā asperitatē formidabit seruus si mēti e⁹ occurrat q̄ filij dei passione sit redēpt⁹ Si ei passionē xp̄i sē p recordaremur ita sagitta dilectōnis vulnerāremur q̄ p̄pt̄ eū oēz ebulatōem dulciter patēmur Istud figuratū ē Exod. xv vbi dr q̄ filij isr̄l̄ inuenerūt aq̄z in deserto quā p̄ amaritudie bibē nō potuerūt. & oīt dom⁹ moysi lignū q̄dā q̄ naturaliter fuit amaz q̄ cū misisset i amaras aq̄s dulcorate sūt Per amaras aq̄s significat ebulatō pūtis vite scz pauptas passio & oē q̄cq̄ patimur nob valde amaz ē ad patiēduz Si imiserim⁹ lignū cruas aāriss̄imū .i. amariss̄iaz e⁹ passionē cogitauerim⁹. tūc erit nob totū dulce Ere. Si passio xp̄i ad me moriā reuocet̄ mihil adeo duz ē q̄ n̄ equo aio tolerem Exēpluz hēm⁹ Quida ituem⁹ religiom se dedērat. & in pmo āno maxias ebulatōes sustinuit: videbat̄ ei sibi grauet se sustinē nō posse Recordabat̄ ei bonoz fratrū que in scl'o edebat & hēbat. & a bos frm̄ ita nō ē. & videbat̄ sibi dur⁹ vestit⁹ frm̄. Recordabat̄ etiā carnū & balneoz & videbat̄ sibi gueq̄ talib⁹ carere debuit Tādez tēptatione vict⁹ hituz deposuit. & monasteriū exiuit Cū sol⁹ p viā pgēt vidit. occurrētē sibi hiez nudū hñtē vulnera cruētata i mamb⁹ & pedib⁹ in latere & i capite spineā coronaz de quo fluebat sanguis in facie. Quo viso erit⁹ conabat̄ aufugere. & subtracta sibi curr̄edi grā cogebat̄ stare & audire dicētē Intuere vulnera fili carissie sanguie pfusa & q̄cq̄d isipidū l' amarū gustaueris intinge in illis & dulce

tibi erit Ego sū xps ihesus q̄ ꝓpter te
mortē sustinui · statim iste ꝯpunctus
redijt & oēz austeritatē ordinis letan
ter sustinuit Scom qđ fiant nobis tri
bulationes dulces & leues ē ꝯsideratio
pene infernj Vñ ps Couertane petō
res in ifernū scz p meditationē & ꝯsi
deratōez penaꝝ Si ei petor vellet cō
siderare illā horribilē penā quā dam
nati sine fine sustinebūt · tūc leuis fie
ret sibi oīs pena quaz hic sustinet p
petis suis Pena illa adeo grauis ē q
nō pt corde ꝯprehendi · nec lingua expli
cari Aug⁹ dicit q oīs pena q̄ vnq̄ fu
it in mūdo nō pt mime pene purga
tory ꝯparari · q̄d tūc de pena infer
ni q̄ incōparabilit maiorē q ipa ē ppe
tua & sine fine pmāsura · Qñ ei dānā
ti fuerint in iferno tot milib⁹ ānorū
quot sūt stelle in celo · gutte in aquis
maris · arena in terris · puluezes i so
le adhuc nō erit finis & vt breuit di
cā · qñ fuerint in inferno tot milibus
annoꝝ quot oēs hoies q̄ vnq̄ fuerūt
vel erūt poterūt numerare l' cogitaē
nec adhuc erit finis Certe si hō vellz
freq̄nter ista cogitaē · tūc leuis fiet
sibi oīs tribulatio & pena pētis vite Is
tud figuratū ē · nj · Re · ŋ · vbi dr q
helyseus venit hiericho vbi erat terra
lona · sed aqua pessima & salsa Cunq
rogasset eū viri hiericho vt dulcora
ret aquā · accepit sal & misit in aquaz
salsaz · & otinuo fcā ē dulas · p aquā
salsaz & amarā signficaē tribulatio p
sentis vite q̄ amara nobis ē · p sal qđ
multo amari⁹ ē q̄ salsa aq̄ signficaē
pena infernj q̄ millesies infinities ma
ior ē q̄ tribulatio hui⁹ mūdi Certe illas
dem⁹ mittē in aq̄s tribulationis nrē &
erit nobis dulas Exēplū Cū q̄dā no
bilis ordinē itrasset & videreē sibi or
do nis austeri⁹ cogitaē cepit de exitu
& ecce apparuit ei diabol⁹ ispē simee
vberās eū q̄ flagello vs ad mortez
Cū laboraret i extremis visuz ē ei vt

btūs benedc̄us educeret eū de corpe
ad locū supplicioꝝ vbi vidit deporta
re vnū magnū primapē ardentē · & in
cathedra ignea residentē & añ eū for
mose mulieres stabāt · & faces igne
as p os eius intorq̄bant · Et dixit be
at⁹ benedict⁹ · Hic fuit primceps lux
uriosus & potēs Post hūc vidit aliū
q̄z demones excoriabāt & cū sale aspē
gebāt & vnas ferreis eū fricabāt Et
dixit bn̄dc̄us · Iste fuit crudelis dña
tor exactor & paupz oppressor · Po hec
vidit aliū i equo igneo eq̄tantē cap
pa igned in̄outū & capā igneā super
humeros portantē Et ait bn̄dc̄us Is
te fuit fur & raptor & cuidā vidue ab
stulit capā & cuidā monacho cappaz
Et cū ipē infirmareē hitū monachi ac
cepit & nō pseuerauit · Deinde vidit
aliū & plures alios diuersis pēnis tor
q̄ri fm exigētiā meritoꝝ Vidit & ig
neā rotā in q̄ iudas cū traditoribus
voluēdo cruciabaē · deinde custōdes
nez austeritatē ordinis dulaē accep
tauit Terciū qđ fiant pētes tribulatō
nes dulces & leues ē ꝯsideratio pmj
eterni Si ergo hō vellet cogitaē istō
magnū pmiū qđ dns dat⁹ ē oibus
q̄ psecutionē patiunē ꝓpter iustitiaz
tūc aduersa sustineret dulaē Aug⁹ ·
Vbi merces eterna tribuitur breue
& leue videbit quod in tribulatione
seculi graue videē · Tribulatio enim ē
est cū fine · merces sine fine Bernar
dus · Non sunt condigne passiones
hui⁹ temporis ad preteritā culpam
que remittitur ad pēsentis ꝯsolatiois
gracā que emitur · ad futurā gloriā
que promittitur · Hieronim⁹ ad Eu
stochiū Vt tibi ꝯpares patiētiā egre
dere paulisper de hoc corpore morta
li & depinge tibi ante oculos mentis
mercedez etne retributionis quā nec
ocul⁹ vidit nec auris audiuit & in cor
dis eris saxo & adamāte & sustinebis
q̄q aduersa benuole & letanē · Istud

figuratū ē. nn Regū. nn. c. vbi dicitur q filij prophetaꝝ coxerant pulmentuꝫ de herbis collectis. quod cū coctū esset ⁊ gustarent amarissimuꝫ erat. et clamabant: Mors in olla ⁊ ē Et accipiēs heliseus modicum farine misit in ollā ⁊ dulcoratum ē Per pulmentū amarum signific̄ tribulatio presentis vite que valde amara videtur gustantibus. sed si immiserimus farinaꝫ. statim dulcis erit. Per farinā que medulla est tritici ⁊ dulcis. significatur gaudiū eterne vite Quia sicut farinaꝫ nemo numerare potest sic gaudium eternū nullum coꝛ estimare pt. Vnde Greg. Oerces sanctorum que promittūt multa ē ⁊ magna. preciosa ⁊ diuturna. et adeo magna q nequit estimari. adeo multa q nequit cōparari. adeo diuturna: q nequit numerari. adeo p̄ciosa q nequit terminari. Aug⁹. Reuera q̄ deus preparauit diligentib⁹ se: fide nō capitur. spe nō attingitur. caritate non cōprehendit̄. desideria ⁊ vota transgredit̄. adquiri potest. estimari nō potest Bernard⁹: Ibi erit req̄es a laboribus. pax ab hostibus amenitas a nouitate. societas ō eternitate. suauitas atq dulcedo de dei visione. et quis illic nō hesitet nō desideret habitare. et quis nō vellet libenter p tali felicitate aduersa sustinē. Exēplū. Virgo q̄dā obsessa fuit a demonio q̄dabat ad cīa interrogata responsum. A qua cū quesita fuiss̄ de gaudio celesti respondit Gaudiū celeste est in explicabile: sed de ipso modicū dicam p exemplum ponat̄. q sit mons valde altus ⁊ magnus ⁊ circū quaq arcuitus sit cāpus plan⁹ ⁊ centū mlia leucaꝝ plenus tritico seminatus. et quelibet spica habeat pulchritudinē solis. et stet homo in mōtis cacumine. vt omniū illoꝝ splēdorem possit videre. ex illo non posset tantū gaudium accipere quā tū de minimo gaudio ⁊ minima claritate celi. et quesiuit iterato Velles ne libenter illuc esse. Respondit. si possibile esset q possez illuc venire si esset columna erecta a terra vsz ad celū acutissimis nouaculis circūfabricata illam velle ascendere ⁊ descēdere vsq̄ in die iudicij pro minimo gaudio celi rogemus.

De eodem. Sermo septimus.

Erunt signa in sole et luna. Luce. xxi. In hac dominica agitur de aduentu dei ad iudicium. Et predicuntur in hoc euāgelio signa ⁊ angustie illius tēporis dicat ergo Erunt signa in sole ⁊ luna que signa secūdū mathēū euidentiꝰ exprimunt̄ Tunc inquam sol obscuabitur ⁊ luna nō dabit lumen suum. ⁊ stelle cadent de celo. i. que habent similitudinem stellaꝝ secūdum vulgi opinionem que tūc maxime cadent ad terrorē peccatoꝝ Joelis. ij. Sol conuertet̄ in tenebras ⁊ luna in sanguinē antq̄ veniat dies dñi magn⁹ ⁊ terribil̄ Apo. vi. Terremot⁹ factus ē magn⁹. sol fact⁹ est sicut saccꝰ alicanus. ⁊ luna fcā ē sicut sanguis stelle celi ceciderūt sup terrā Signa ista significant ire dei in peccōres. Sequit̄. In terris pressura gētium erit scz de ocursu multoꝝ q̄ fugient terre motū: maxie de maximis locis ⁊ insulis p̄ ofusione somit⁹ maris et fluctuuz extremore hoc audiētes hpies cōcurrēt pressurā facētes. arescētib⁹. i. hpies arescēt. hoc ē pallescēt. p timoꝛ ⁊ expectatōe maloꝝ scz q̄ supuenīet vniuerso orbi scz tpe iudicij qñ erit tāta terribilitas q̄ta nō eāt ab initio mūdi Nā vtutes celoꝝ mouebunt̄. i. āgeli admodū tremētiuz se hēbunt vel mouebunt̄. i. admirabāt̄ de tali tribulatōe. tūc videbūt tā fideles q̄ infideles filiū hpis. i. xp̄m q̄

ali9 iudicabit nō p̄ veniētē ad iudi
cū · i nube. ı. in aere vbi stāt · iudica
bit hūs secū ligna victorie sue · crucē
clauos · lāceā · ꝛ coronā · sicut ōt Cri
sos · Veniētē imq̄t cū ptāte magna ·
ꝛ maiestate · qz nulla erit vtus resis
tēdi · Sequit · Vis āt signis q̄ poterim9
i sole ꝛ luā ꝛ stellis ꝛemotu fieri ia
pientibz ꝛ cū inapient fieri leuate ca
pita vrā. ı. exhilarate corda vrā. ı. re
gnū dei · vos q̄ me secuti estis · tūc ap
ꝓpinq̄bit redēptio vrā. ı. regnū dei ꝛ
liberami āb oibz angustijs vris · Et
dixit illis silitudinē i q̄ illos sub exē
plo arboris docz ognoscē cōsūmatio
nē h9 seculi ꝛ aduētū regni dei ꝛ ōt ·
Videte ficulneā ꝛ oēs arbores cū iam
pducūt ex se fructū ꝓpe est estas · q̄
si · d · sicut ex fructibz arboris ognosci
tur vīnē estas · ita ex ruina mūdi si
ue ex cōsūmatōne scī ognoscit aduē
mre regnū dei qđ optatur estati ꝛ bū
qz tūc nemora nrā · ꝛ dies vite eēne
sol claritate fulgescūt Sequit Amē
dico vobis q̄ nō ꝑteribit gnatio hec
. ı. nō cōsūmabit gen9 hūanuz donec
fiāt hec oia signa q̄ p̄dcā sunt Celū si
dereū · nō ēppreū · ꝛ ꝛra trāsibunt. ı.
deposita ꝓna forma inouabunt · pre
manēte tū eadē sba · vba āt mea nō
trāsibūt · qz vtiqz iplebunt q̄ dixi

De eodē Ser · vij ·

Erūt signa i sole ꝛ c̄. Lu · xxi ·
In pcedēti dnica pegit mat
nrā scā eccia aduētū xpi i cā
nē dōs caritatē di ad nos q̄ p nrā sa
lute fās ē hō vt pctōrē trhat ad eū
p amorē In ista dnica pagit aduētū
xpi in iudicū q̄ adeo ꝛribilis ē q̄ pa
uebūt oēs creature q̄bz pctōrem q̄z
nō potēit trahere p amorē saltez tra
hat p timorē Secūdum āt q̄ iudicaz
extremū pauēduz ꝛ timēduz ē ꝓpter
multa Prio ꝓpt terribilia signa p̄ce
dētia iudicū · de q̄b9 dcm ē in exposi
one euāgelij illi9 Erūt sigā · ꝑter ista

scribit Ihero · xō · alia signa q̄ ōt se i
annalibz hebreoz inuenisse · ꝙ vtz o
tinue futura sint · l' inꝛpolatim nō ex
pssit Prima ei die eriget se maē · xl ·
cubitis sup altitudinē oīm montium
stās q̄si murꝰ ꝛ hoc erit cū tā horribi
li strepitu q̄ oēs pauebūt sic ōt Lu ·
xxi · In terris erit pssura gētiū scz ex
cursu mꝛoz p̄ ofusione maris ꝛ flu
ctuū Secūda die tm descendz : q̄ vix
videri pt Hoc erit silr cū magno
strepitu q̄ oēs pauebūt ꝛ oturbenē
Terra die belue marine apparebūt
sup mare ꝛ dabūt mugitꝰ horribiles
vs ad celū · qđ audiētes hoies miseā
biliter horrebūt ꝛ mugitꝰ eoz solus
ds intelligz Tꝛta die ardebit mar ꝛ
ois aqua horribiliter q̄ hoies ex hoc
pauebūt Quarta die oēs arbores ꝛ her
be dabūt rorē sanguineū ꝛ sudabūt
sanguinē p timoē iudicis aduentis
Eodē die oēs aues congregabūt i vno
cāpo ꝛ vnūqdq̄ genꝰ i ordine suo n
comedētes nec bibētes ꝙ iudicuz ad
uentis iudicis formidātes · Si tm ti
mēt volucres q̄d facet mīc pctōr Se
xta die ruēt oia edificia p totū mun
dū cū maxio strepitu ꝛ surgz flamma
ignea ab occasu sol' ꝛtra facē firmē
ti vs ad ortū ccurrētia · Septima die
oēs lapides collident in q̄tuor ptes ·
ꝛ vnaq̄q̄ ps collidet alia ptem ꝛ hoc
erit cū horribili sono quē sonū solus
ds itelligit Octaua die erit gnalis ē
remotꝰ adeo magnꝰ q̄ nꝰ staē pt su
p pedes suos q̄n ad terrā ꝓsternatur
Nona die oēs mōtes ꝛ colles i pulue
rē redigunt ꝛ terra equabit ꝛ hoies
p timore cauernas ꝛre itrabūt Decima die exibūt hoies de cauernis ꝛ i
būt velut amētes nec poterūt mutuo
sibi loq̄ · xi · die apient sepl'chra ab
ortu sol' vs ad occasū ꝛ surgēt oia os
sa mortuoz nuda sine caribz stabūt
acsi sint sup sepulchra suavt mihil sit
sup ꝛrā ꝛ sb terra quod nō videatur

aduentū iudicis formidare Duodecima die cadent stelle de celo. et eodē die oīa animalia quemūt ad cāpos: et pre timore horribiliter mugebunt nō comedētia neq; bibētia. Decima ēa die moriunē viuētes et resurgūt cū mortuis Decimaquarta die ardebit cēlū et terra. et oīa q̄ in eis sunt. Decimav die fiet nouū cēlū et noua tra. et oēs hoīes resurgūt Secūdo timendū est iudicū pter ēbulatōes et mala q̄ precedēt diē iudicij tēpoe antixp̄i. qz tūc erit tribulatio tanta q̄ta vnq̄ fuit ab inicio mundi. cuius ortū psecutionē et mortē breuiter explanabo Aīxps nasceē in babilone de tribu dan et circūcidet se dicēs se eē xp̄m i lege promissū: et iō iudei ei spe cialit adherebūt Angelus bonus primo dabit ei ad custodiendū. sed q̄n ita obstinabit in pceis q̄ dt se eē deum: tūc deseret eū angelus et diabolus intrabit eū Luxuriosus erit et ypocrita. similās sanctitatē. adeo erit superbus et psumptuosus q̄ ymaginē suā faciet adorari. et oēs suos i dextera et frōte signari Iudei ofitebunē eū xp̄m filiū dei et hoiez. tēplū dei reedificabūt. et ibi eū tq̄ deū adorabūt dicētes ante eū nullū fuisse xp̄ianū. sed oēs antixp̄os Quatuor mois decipiet hoies. Primo p callidam psuasionē: p̄dicabit em legē nouā callidā esse vel praua et iniustam: et mittet p̄dicatores suos p totū mundū qui sacrā scripturā false exponēt: et simulabunt se iustos et multos decipiēt. Secundo p falsa miracula que p magicā artē faciet. qz faciet ymagines loqui et futura p̄dicere: ignē de celo descēdere: diabolū in spē ignis faciet descēdere sup discipulos suos: et loq̄ varijs linguis sic̄ habit se mortuū et faciet se ferri a deōib9 p aeā q̄si celū ascēdēit et euertē et putabit a mortuis surrexisse. faciet q̄ arbores subito florere. et arescē: mare turbari. mortuos surgere. Hec oīa faciet p magicā: tē Tertio decipiet p munera Ipse inuenet oēs thesauros abscōditos p quos ad sequēduz se inclinabit populos Quarto expellit p minas et tormēta quos alit vincē nō pt Tāta ei erit tribulatō et psecutō xp̄ianoz q̄l vnq̄ fuit q̄ in errorē ducunē. eciaz si fieri pt electi Fideles tāq̄ excōmunicati habebunē eis nō vendere. nec ab eis emetur nisi q̄ habēt signū aīxp̄i Demones q̄ nūc ligati sunt ne nocerent tūc soluenē. Habebit secū magnos principes: reges multos. exhibebit cuncta que in p̄cedentib9 martiribus impleta sunt tormēta. et maxie ira scā Et tūc gog et magog. i. decē trib9 q̄ vulgariter dicunē tusu iudei q̄ inclusi sūt inter mōtes caspios nō ita sunt inclusi q̄ tandē exirent si permitterenē a regna amaz onū sub cuius regno et dominio viuūt. tūc exibunt et venīēt in ihr̄m et sequēē suū messiā scz antixp̄m Post hec venīēt helyas et enoch: et predicabunt ēb9 āms amicti saccis. et duertent iudeos et xp̄ianos q̄ adherserunt aīxp̄o et occidet eos antixps. et iacebūt corpora eoz in hierusalez in platris tribus dieb9 et dimidio. et nullus audebit eos sepelire pter metū aīxp̄i. Post tres dies et dimidiū resurgent et ocsores eoz audient vocē talem Helyas et enoch ascēdite huc et ascēdēt in cēlū i nube Antixps aūt quindecim dieb9 regnabit post mortē eo rū et ponet solū suū in monte olueti sub papilione. et veniet michael et occidet eū ibi Regnabit aūt ēb9 anms trātum. Et nisi abbreuiati fuissent dies e9 nō fieret salua ōis caro. sicut dicit Math. xxiiij. Intfecto aūt aīxp̄o nō statim veniet dominus ad iudicium. sed concēduntur quadraginta dies. et quantum spacū sit vsq; ad

finē mūdi nemo sit. Ministri aūt an tixpi post mortē suā gaudebūt. ducē tes vxores ⁊ dicentes. q̄uis p̄ceps nosteꝛ mortuꝰ ē tū habemꝰ securita tē viuēdi. Et cū hec dixerit stati eis supuenīet interitꝰ. Judei aūt cōuer tenē ⁊ sancta eccīa vsq; ad finē mū di paciſicæ cōquiescet. qz tūc fraudu lēta diaboli p̄mitꝰ defiaet.

¶ Sermo terciꝰ secūde dominicæ ad uentus Sermo ix.

Uidebūt filiū hoīs venientē cū ptāte magna Glo. Mali vi debūt vñ ofundētur. Nom vi debūt vñ letenē. Lu. xxi. In ista dñi ca agiē de aduētu dñi in iudiciū. pri mo muitat nos ad amoꝛem. qz in eo xp̄s ē nobis similꝑ carnis assumptio nē. Eccī. xiij. Omne aīal eligit sibi si mile. secūdo incutit nob terroꝛē p̄pē opeꝛū nostroꝛū exaissionē. Vñ Psal. A iudicijs eī tuis timui. Hec duo no bis maxīe sūt neccāria. Per amoꝛē eī proficimꝰ in bono. Joh. xiiij. Qui di ligit me māḋata mea seruabit. Et p timoꝛē retrahimur a malo. Eccle. i. Timoꝛ dñi expellit pctm̄. Sciēdū aūt q; multa contingēt in iudicio. que si pctōꝛ cogitauerit sedule trahereī eū ab errore male vite. p̄mū terribilez aspectū irati iudicis videē. de quo Au gustinꝰ. Mallēt reprobi sustinē ōne tormentū q̄ facē irati iudicis videē. Malachi. iij. Quis eī stabit ad advi dendū eū. ipse em̄ q̄si ignis cōflās ⁊ grauis ad portādū. Isa. xxx. Ardēs furoꝛ eiꝰ ⁊ grauis ad portādū. Apo. vi. Tūc dicēt. montibꝰ ⁊ petris cadi te sup nos. ⁊ absconditē nos a facie sedētis sup thꝛonū. ⁊ ab ira agni. i. iu dicis q̄ nūc māsuetꝰ ē vt agnꝰ. ⁊ tūc fremēs erit vt leo. Amos vi. Quasi leo rugiet. q̄s nō timebit? Quā hoꝛ ribil ⁊ timēdus erit aspectꝰ iudicis pctōꝛibꝰ. ptz p hoc. Job. xiij. Quis mihi hoc tribuat vt in iferno p̄tegas me ⁊ c̄. Hiero. Siue comedā. siue bi bā. siue aliq̄d aliud facā semp isona re videtur auribꝰ meis ista vox tube terribilis. Surgite mortui venite ad iudiciū. Bernar. Ve mihi misero cū venerit ista dies iudicij. ⁊ apti erūt libri in quibꝰ oēs actiones mee ⁊ co gitatiōes p̄sentē dño reatabūē. Tūc dimisso capite p confusione ⁊ cōsciē tie stabo trepidꝰ ⁊ anxius. vtpote cō memoꝛās cōmissa sceleꝛū meoꝛ cum diaē de me. Ecce homo ⁊ opa. Legi tur em̄ in vitas patrū q; abbas Amō dixit cuidā fratri querēti ab eo ser monē edificationis. Vade ⁊ fac ta lem cogitationē qualē faciunt isti q̄ sunt in carcere. Isti em̄ interrogant vbi ē iudex ⁊ quādo venit. Et in ista expectatione penaꝛ suaꝛ ploꝛant ⁊ cruciatꝰ. Sic debet homo aīam suaz obiurgare dicens. Ve mi: q̄n dēo sta re ante tribunal xp̄i. ⁊ actuū meoꝛ reddere rationē. Et dū sic meditatꝰ fuero. potero saluꝰ fieri. ¶ Secūdum est exprobratio xp̄i quā faciet pctōꝛi bꝰ Obiciet em̄ eis oīa beneficia que ipsis impēdit. ⁊ p̄mo beneficiū passi onis sue. i. crucē: lāceā. clauos. coro nā ⁊ cycatrices vulneꝛū q̄ in coꝛpe suo hēbit. Vñ Au. Dñs cycatrices su as ideo seruabit. vt in iudicio hostibz suis exprobꝛet. ⁊ vt cōuincēs eos di cat. Ecce hoīez quē crucifixistis Ecce deū ⁊ hoīem cui credē noluistis Vide te vulnera q̄ ifixistis. agnoscite laꝰ qđ p̄foꝛastis. ⁊ sp̄ꝰ aptū fuit ītra re si voluissetis Crisо. Xp̄s exprobꝛa bit in iudicio dicēs Ego p̄p̄ꝛ hō fa ctus sum. p̄pter vos alligatꝰ. illusus cesus ⁊ crucifixus sum. vbi ē tātaꝛū iniuriaꝝ meaꝝ fructꝰ. Ecce preciū sanguinis mei quē dedi in redēpcionē animaꝝ vestraꝝ. vbi ē seruitꝰ mea quā mihi p p̄cio sanguinis mei red didistis. Ego super gloriā meā vos habui. cū essem deꝰ factus sum hō et

villiõrẽ oĩb9 reb9 me feastis Nã oẽm rẽ vilissimã ẽre ãpli9 dilexistis q̃ iusticiã meã ⁊ fidẽ Tũc incipiẽt deflẽ tm bñficiũ neglectũ. Zacha. xij. Aspicient in quẽ ꝯfixerũt: ⁊ plãgẽt sup se planctũ q̃si vnigeiti. Cris. Plangẽt se iudei videtes viuentẽ ⁊ viuificãtẽ quẽ q̃si hoiem mortuũ estimabãt cõuincãtes corpi vulnerato. scelus suũ negare nõ poterũt. Plãgent ⁊ gẽtiles: qz vanis disputatiomb9 phoꝝ decepti irrationabilẽ stulticiã putauerũt esse deũ colẽ crucifixũ. Plangẽt se xpiani pctõres q̃ magis dilexerũt mũdũ q̃ xpm Plangẽt se hẽtia: qui puꝝ hoiem crucifixerũt. i. crucifixum putauerũt. Plangẽt se oẽs trib9 terre q̃b9 nec resistẽdi vtus ẽ ꝺtra eũ: nec fugiẽdi facultas a facie eius nec pñe loc9: nec satisfactiois tẽp9 ⁊ ex angustia oĩm rez mhil eis manet mi luct9. Terciũ ẽ inflexibilitas iudicis: qz si btã vgo maria ⁊ oẽs sancti rogarẽt p vno pctõre nõ exaudiret eos: eciã si possibile esset q̃ sãguine as lacrimas emitterẽt. Pro. vi. Zelus et furoꝝ viri. i. iudicis xpi nõ pcet in die vindicte: nec acq̃escet cuiusq̃ p ab9: nec suscipiet p redẽptione dona pluria Cris. Tũc nec diuitie diuitib9. nec patẽtes p filiis meretrẽdem. nec ãgeli sicut solebãt p hoibus facient vbiq̃ natura iudicij nõ recipit miam. Prouer. xi. Nõ pderunt diuitie in die vltionis. Ber. Veniet dies iudicij vbi plus valebũt pura corda q̃ astuta vba. ⁊ ꝺscia bona q̃ matsubia plena. quãdoq̃dẽ iudex ille nõ fallitur verb9. nõ flectiẽ domis. Jhero. Quãti illic elingues ⁊ mti felicores loq̃ab9 erũt. q̃nti pastores phie. q̃nti rustici oratorib9. q̃nti ebetes argutis pferẽdi erũt eloquentis. Quartũ est denudatio oĩm pctoꝝ. Eccle. xi. In fine hoiis denudatio opm illi9 Cris. Aderit dies illa in q̃ facta nrã q̃i in tabula q̃dã depicta demõstrabuntur Mat. x. Nihil opertũ quod nõ reueleẽ ⁊ occultũ quod nõ scieẽ Ber. Quod nũc confiteri erubescim9 tũc ommib9 manifestabiẽ. Tunc reuelabo pudẽda tua in facie tua ⁊ ostendã gentib9 turpitudinẽ tuam. i. Corin. iij. Veniet dominꝰ qui illuminabit abscõdita tenebraꝝ ⁊ manifestabit cõsilia cordium. Danie. vij. Judicũ sedit: ⁊ libri aperti sũt in quib9 scripta sũt opa hominũ. ⁊ ꝺm hoc iudicabit. Apocal. xx. Judicati sũt mortui ex his q̃ scripta erant in libris scõm opera illoꝝ. Quintũ est defect9 oĩs auxilij: quia nõ audebit nec angelus nec aliq̃s sanct9 orare pro aliquo dãnato. imo christ9 qui tãtũ dilexit hoiminẽ q̃ dedit semetipsum p eo: tũc gaudebit de dãnatione eorũ. Prouer bioꝝ. i. Ego quoq̃ in interitu vestro ridebo. Beati eciã qui mori p salute hominũ exposuerũt letabũtur. qñvi debũt cõtumeliã dei vindicare. Vnde Psalmista. Letabitur iustus cum viderit vindictã. tũc nõ patienẽ sancti reprobũ miserys. Grego. Pacto tum anime: ⁊ si in nature sue bonitate misericordiã habẽt. iam tũc autem eis sue iustiie cõiunctẽ. tãta rectitudine cõstringẽtur: vt nulla ad reprobos cõpassione moueãtur. Aug9. Si scirem patrẽ meũ esse in iferno. non plus pro eo oratẽ q̃ p diabolo. Sext ũ est redditio rationis oĩm que cõmisim9 ⁊ obmisim9. de hoc inuenies dñica nona post trinitatis. in sermone Reddẽ rationẽ. Septimũ est accusatio horribil: qua accusaẽ peccator de multis. De isto inuenies sabbato ante Letare Dec mulier deprehensa ẽ Octauũ ⁊ vltimũ est terribil sententia quã dabit iudex sup dãnatos. za charie. ix. Scribit vt fulgur gladius eius. i. vltima sentẽtia quãdo dicet. Ite ma. ⁊c. Illa vox adeo tribil erit

dānātis q̄ vellēt si fieri posset q̄ nun q̄ essent nati. De hoc dr Aug⁹. sup il lud Joh. xvij. Ego sū vna vox turba ta. odijs feroc̄. armis terribilez sine vllo telo pcussit. reppulit. strauit. v tute latētis diuinitatis Quid iudica tur? faciet: q̄ iudicādus hec feat: q̄ regnatur? poterit. q̄ morit⁹? hec po tuit? Si illa gutta melliflua tāte vtu tis fuit. q̄ null⁹ aduersarior⁹ suor⁹ su pra pedes stare potuit. q̄s poterit au dire illud horribile vbū. Discedite a me maledicti i ignē etnū? O q̄ ama tū erit ab illo discedere cui sup oīa delectabile est adherē. Ego multum amariorē gehennā dico a deo remo ueri. ⁊ ab illa delectabili dei visione Ad quā nos perducat ihesus xp̄s qui est in secula benedict⁹.

Sermo prim⁹ tercie dominice ad uent⁹ domini. Sermo. x.

Nolite iudicare quoadusq̄ ve niat q̄ ⁊ illūmabit abscondi ta cordiū ⁊ manifestabit ofi lia p̄napū. i. Cor. iiij. Inverb istis apostol⁹ tangit duplex iudiciū male suspicōis. ibi. Nolite añ tps iudica re. ⁊ iudiciū extreme examinatōis. ibi. Quoadusq̄ veniat dñs ⁊ c̄. dicat ergo iudicare. i. de incertis suspicari q̄r hūanū sepe fallitur iudiciū āte tē pus extremi iudicij. s. quoadusq̄ ve niat dñs ad iudiciū. q̄ ⁊ illūmabit. i. in luie p̄ducet abscōdita tenebrar⁹. i. opa multa. ⁊ manifestabit cōsilia cordiū. i. cogitatōes. ⁊ intētiones ⁊ apparebit q̄ intētione mō oīa fiunt. Caueōū aūt q̄ iudiciū male suspicio nis vitādum ē p̄pter tria. Primo p̄p ter dīn p̄ceptū qđ districte phibet dñs ⁊ eciā sancti. Luce. vi. Nolite iu dicare ⁊ n̄ iudicabimī. Beda In hoc loco mihil aliđ papi estio. nisi vt ea facta q̄ dubia sūt quo fiāt in meliorē partē interp̄temur. De aptis aūt ma lis q̄ bono aīo fieri nō p̄nt sicut furta homicidia. ⁊ similia p̄mittē nobis iu dicare. sed tñ cum misericordia. Ne scim⁹ enī qualis futur⁹ est q̄ nūc ma lis pareat. ⁊ econuerso. Hoc mō iudi cauit symon mariā magdalenam di cens intra se. Hic si esset p̄pheta. sci ret vtiq̄ que ⁊ q̄lis esset que tangit eū. q̄r p̄ccatrix ē. Judicabat eā pec catricē. cū tamē cordis ei⁹ compūcti onē ignoraret. ⁊ ideo arguit eū dñs Luce. vij. Ver. Noli aliene vite curi osus explorator ee. ꝯ temerarij⁹ iudex quod si p̄riū ab eo actū esse rep̄hen das. nec si iudices p̄rimū. magis āt excusa intentionē si op⁹ non p̄t excu sari. puta ignorantiā. vel casu esse fa ctū q̄ sic dissimulationē res excusat. diato apō temetipsū. O q̄ vehemēs fuit nimis temptatio illa. q̄o ō me fe cisset si accepisset in me similit̄ pote statē. Secūdo debem⁹ vitare iudicia um suspicionis p̄pter dubiū ⁊ incer titudinē. Sepe enī humanū fallit̄ iu diciū. nullus enī potest intētiones cor dis scire nisi dñs Roma. xvi. Domo videt ea que apparēt in facie. de⁹ au tem intuet̄ corda. imo hō non p̄t se ipsū iudicare. quo vult tūc alterius cor iudicare? Nam dicit Aug⁹. q̄ pe trus nesciebat q̄d in ipso erat q̄n di cebat. Et si oportuerit me mori tecū nō te negabo. Decept⁹ fuit in iudicō suiipsi⁹. q̄uis eciam fuit p̄monit⁹ a dño. ideo dicat apostol⁹. i. Cor. iiij. Sed neq̄ meipsū iudico. i. iudicare valeo. q̄r tamē meipsum meli⁹ cog nosco q̄ aliquis alius hō. Nihil mihi consci⁹ sū. i. in nulla re remordet me cōscia mea. sed nō in hoc iustificat⁹ sum. i. p̄pter hoc me iustū iudicare n̄ audeo. quia forte habeo aliquod oc cultū qđ ego ignoro ⁊ deus scit. Et ideo dr p̄pheta. Ab occultis meis mū da me dñe. Prouer. xx. Quis p̄t di cere mūdum cor meum. purus sum a p̄ccato. Augustin⁹ Cum ergo de se

q̃sq; á pmt⁹ nemo vix posſ; pferte verã sentẽtiã· qũo p̃t de alio iudicaẽ Tertio vitãdũ ẽ iudiciũ suſpitionis q̃ magnũ pctiñ ẽ· Aug· De occultis alieñ cordis timẽ iudicare pctiñ est· Sed dũ aũt q̃ aliq̃ pctm̃ mõrle ẽ· ali q̃ vemiale· aliq̃ nullum ſm q̃ ex diuersis pœdit· Hugo dt q̃ iudicium male suſpitois aliq̃ pœdit ex inna ta fragilitate: q̃ naturaliẽ hõ pmor est ad malũ q̃ ad bonũ· Si tale iudi cium sit sine ꝺsensu tõis vemiale ẽ· si cũ ꝺsensu mõrle ẽ· ita tñ si mortale ẽ illud qđ iudicat: & ex leuib⁹ signis· Verbi grã· Si hõ videret duos collo quẽtes simul: & ex fragilitate ꝺpe ret suſpitionẽ mali· & cũ hoc dubita ret tũc tõ non ꝺsentiret· Si aũt diffi tue & firmiẽ credẽt q̃ malũ tr̃ctarẽt tũc ꝺsentiret tõ· Aug⁹ dt· Si suſpitiones vitare nõ possum⁹ q̃ hoies fra giles sumus· sed iudicia tñ· i· diffimiti uas sentẽtias ꝺtinere debem⁹· aliq̃ cõtingit ex mera malicia ſm Tulliũ· vt q̃ hõ ex seipso malus ẽ ex hoc qđ conſcius ẽ sue malicie facliẽ de alys malũ suſpicaẽ· ſm illud Ecclesiastes x· In via stult⁹ ambulãs cũ ipse sit ĩ sipiẽs oms stultos estimat· Exẽplum habem⁹ in Symone mago in actib⁹ apl̃oꝝ· qui cũ esset mag⁹ & miracula per artẽ magicã faceret: suſpicabaẽ q̃ apl̃i eaã miracula p istã artẽ face rent: & veniens ad eos voluit illã ar tẽ ab eis pecunia parare· Aliq̃ fit ex inuidia & ex inimicicia q̃ hõ inui det alteri· displicet ei q̃q̃ agit· & ex facili suſpicaẽ malũ· ex eo q̃ semp interpraẽ in pximẽ ptẽ quicq̃ videt vel audit de eo· Exẽplũ de iudeis qui inuidebãt xp̃o· & ideo suſpicabanẽ q̃ signa sua in beelzebub pncipe demo moꝝ fecisset· Aliq̃ ꝺtingit ex ꝺsideratione defect⁹ alioꝝ q̃ñ· scz aliq̃s plus respiat defectus alioꝝ q̃ ꝓpios & iu dicat se meliorẽ alys & alios vilioẽs se· Sic iudicauit phariseus publicanũ quando dixit· gratias tibi ago domi ne: quia nõ sum sicut ceteri hominũ· raptores· iniusti· adulteri· & ẽ· Lu· vi· Cõtra quos dicat dominus Math vij· Quid vides festucã in oculo fra tris tui: & trabez in oculo tuo nõ vi des· Roma· ij· Inexcusabilis es o hõ qui iudicas· In quo alterum iudi cas· teipsum condemnas Aliquando enim cõtingit ex superbia & cõtemp tione proximi· Superb⁹ eñ eo q̃ con temmit pauperẽ iudicat eum vilioꝝẽ diuite & diuitẽ meliorem· De quo Ja cobi· ij· Si introierit vir cõuentũ ve strum: ãnulũ aureum habẽs cum ve ste cãdida· introeat autẽ & pauper in sordido habitu & intẽdatis in eum qui indut⁹ est veste p̃clara & dixeri tis· Tu sede hic bene· pauperi autẽ dicatis· Tu sta illic· aut sede sub sca bello pedum meoꝝ· nõne iudicatis apud vosmetipos· & facti estis iudi ces cogitationũ iniquaꝝ· Tales eñ similes sũt mimo vel cãtori qui iudi cat illũ meliorẽ esse· qui melioꝝb⁹ ve stib⁹ est indut⁹: & illũ peiorem q̃ vi lioꝝb⁹ est indut⁹· Non sic iudicat sũ mus & supremus iudex· scz de⁹· Et hoc patet in diuite & laz aro Laz arũ pau perem & nudũ iudicauit diuite meli orem· Exemplũ legitur de quodã re ge deuoto qui multũ reuerẽter sole bat salutare pauperes· De quo cum mirarẽtur primates sui: rogauerunt frẽm suũ vt ab eo querẽt causã hu ius· Quo facto accepit rex ciſtã vnã deauratã replẽs eã ossib⁹ mortuoꝝ aliã vilem bitumine & picẽ limitã· & repleuit auro & gẽmis Et cõuocatis primatib⁹ dixit vt iudicarẽt q̃ esset melior· & iudicauerũt deauratã esse meliorẽ· Qua aperta inuenerũt ple nam ossib⁹ mortuoꝝ vilib⁹· & aliam plenã auro & gẽmis Et ait ex ad eos Erratis iudicãdo qđ deforis est· de⁹

aūt mtueť cor. Sepe eñ indouti vesti bꝰ preciosis plem sūt oī malicia. ⁊ q̄ vilibꝰ vestibus idouūtur sepe revolēt virtutibꝰ. Ideo nolite ſm visū ocl'o rū iudicare. Aliqñ cōtingit ex auari cia. Seneca. Auarꝰ vidēs regē estiat predonē. vidēs pauperē estimat furē Job xv. Cū pax sit. ille insidias semp suspicať. Eccī. ix. Cūcti dies diuitis plem sunt laboribꝰ ⁊ erūmis. nec pr nocte requiescit. Augꝰ. Diuitias mue misti ⁊ requiē p̄didisti. die solliatus et nocte pauidꝰ. semp egenꝰ. Legi tur q̄ q̄dā philosophꝰ mortuis patē tibꝰ magnū thesaurū de patrimonio est discutꝰ ⁊ statim p sollicitudinez nec dormire. nec philosophie operā dare poterat. tandē totū thesaur in vnā massam redegit. Nō vidēs fur q̄ dā tota nocte ei insidiabať. ⁊ sibi au ferre conabať. ⁊ ponēs massam sub caput suū dormire nō potuit. Fur āt putās eū dormire cepit trahē massā et phs cepit clamare trahe viriliter. et tūc tu ⁊ ego dormire possumꝰ Fur aūt aut abstulit ⁊ tūc phs quieuit Aliqñ aūt cōtingit ex lōga experien tia sicut ōt philosophꝰ in secūdo me theoroꝝ q̄ senes sūt maxime suspi ciosi q̄ multotiens expti sunt aliox de fectus qñ aliquid vidēt. vel audiunt qđ eis displicet ⁊ de facili suspicanē malū. q̄ timēt q̄ forte ctingat i isto casu sicut ꝓus multotiēs expti sūt Ex emplū in sene thobia q̄ cū esset cec audiuit balatū edi quem ei vxor sua adduxeát ⁊ suspicabať dicēs Est ne furtū. videte ne forte alicuí sit istud Excusať q̄ timuit de malo

Feria quarta quatuor tēpoꝝ. Sermo. xi.

Qvm audisset iohes in vinc lis opa xpi. Mat. ix. Cūq; io hānes baptista esset incarce tatꝰ ab herode ⁊ sciret se moritur ⁊ ire ad inferos dubitauit. vtꝝ xps p se vel ꝓr aliū vellet libeare sanctos de inferno. Ideo misit discipulos su os ad eū dicens. Tu es qui venturꝰ es: quasi dicēt. libenter scirē exquo iturꝰ sum ad inferos q̄d possem illuc nūciare. ista expositio ē. Grego. pōt eciā aliter exponi ⁊ magis litteraliť et est sensus Johānes prēdicauerat de ihesu q̄ ipse esset xp̄us quē ꝓphete predixerāt. discipuli aūt iohānis nō plene crediderūt. iō misit eos ad ihe sū. vt signa eius ⁊ miracula viderēt. et p̄dicationē eius audirēt. ⁊ sic cre duli fierēt dicat. Cū autem iohes ex istēs in vinculꝰ herodis opa xp̄i. i. mi racula ⁊ doctrinā audisset misit duos de discipulꝰ suis. qui plene nō credi derūt eū esse xp̄m. ⁊ ait illi. i. ihesu p discipulos. Tu es qui venturꝰ es. i. quē ꝓphete futurꝝ predixerūt. an ali um expectamꝰ. Cūq; discipuli sic di xissent ad ihesū. Respondēs ihesus di xit eis. eūtes dicte iohāni que audi stis ⁊ vidistis: q̄si dicēt. opa mea q̄ vidistis ⁊ verba siue doctria q̄ audi stis. testantur me esse xp̄m. Nā ego facio ista opa que ꝓphete de xp̄o pre dixerūt. cca vidēt. claudi ambulāt. surdi audiunt. leprosi mūdanē. mor tui resurgūt. hec ꝓphetauerat Isay as de xp̄o. xxxiij. ca. Dñs ipse veniet et saluabit nos. tūc aperiētur oculi ccoꝝ: ⁊ aures surdorū patebūt. tūc saliet sicut cervus claudus. ⁊ aperte erūt lingue mutoꝝ Sequtur paupes euāgelisanē actiue. i. euāgelisant et predicāt q̄ ante nescierūt. ⁊ beatꝰ qui nō fuerit scandalisatꝰ in me id ē btūs q̄ ñ dubitauerit me eē xp̄z filiū dei ⁊ hōis sicut vos dubitatis. Illis autē id est discipulis iohānis abeun tibꝰ cepit ihesus dicere de iohāne ad turbas cōmendans eum scz de animi stabilitate. de vestium asperitate. ꝺ officij dignitate. Primo cōmendat eū de animi stabiliatate dicēs. q̄d ex

istis .s. exiuistis in desertū videē. q. d cū iohes essz in deserto olim multis annis vor existis in desertū vt eū videē tis. q̄d volebatis videē volebatis videē arundinē vento agitatā. q. d. putabatis q̄ iohes erat mobil' ⁊ istabilis. vt arūdo q̄ ad oēm ventū mouetur. nō sic iohes nō fuit arūdo. quia nulla adūsitas. nulla penuria poterat eū flectē vel mouē de animi stabilitate. Deinde cōmēdat eū de vestiū asperitate. vñ sequit̄ q̄d ego existis videre hoiem delicatū mollibus vestitū. s. vestib⁹. q. d. Johes nō fuit delicat⁹ in vestib⁹ mollibus: ꝫ habuit dux vestimentū de pilis camelor̄ sicut solitari⁹ in deserto hre poterat Qui mollib⁹ vestiunt̄ in domib⁹ regū sūt Gre. Nemo existimet in cultu atz studio preciosaz vestiū pctm̄ deesse. q̄ si hoc culpa nō essz nullo mō dñs iohānē de vestimēti sui asperitate laudasset. Aug⁹. In oīb⁹ cultibus nō vsus rex. sed libido vtētis culpāda ē Ter tio cōmēdat eū in officio sui dignitate. q̄ nūc⁹ xpi erat. Vnde ōt. Quid existis videē. volebatis videē ꝑphetam hic ē eī de quo legit̄ ⁊ scriptum ē. Mal'. iij. Verbum pīs ad filiū. Ecce mitto angelū. s. nūcū meū iohem añ faciē tuam. s. añ manifestationē tuā in hūanitate q̄ prepabit viaz añ te pronūciādo aduētū tuū ⁊ p̄dicādo pñam. Et iō iohes nō solū est ꝑpha sed eciā quē alij ꝑphete p̄dixerūt venturū ipse digito demōstrauit.

De euāgelio Sermo. xn.

Ecce mitto angelū meū añ faciē tuā. Mal'. iij. Verba ista sūt pīs ad filiū volēs eū mūdo p incarnationez manifestare. In q̄b⁹ verb⁹ ꝑmittit nob⁹ celestis pat̄ se missurū ⁊ ostēsurā beatā faciem suā in missione filij sui. q̄ pī est in filio ⁊ filio in patre hāc faciē bñdictā sancti pīes multū cū magno gaudio ⁊ desiderio desiderauerāt. Vñ ait moyses Exo. xxxiij. Oñe si iuem grām in ospectu tuo ostēde mihi faciē tuā. Psal. Ostēde nob faciē tu. ⁊ sal. ⁊ c. Sanctī dū aūt q̄ merito desiderabāt faciē illā. q̄ sup oia desiderabilis ē. Et hoc propter tria. p̄mo q̄ ista facies nos oēs saluos fecit. secūdo q̄ multū desiderabil' ⁊ pulchra ad videndū fuit. tertio q̄ in ea totū gaudiū celi ꝯsistit Prio facies bñ dicta dñi nri ihu xpi nos oēs saluos fecit in hoc q̄ tantas cōtumelias ⁊ obprobria p nob⁹ sustinuit. Psal. Ostēde faciē tuam ⁊ salui erim⁹. si em̄ nobis ista facies nō essz missa ⁊ ostēsa nunq̄ fuissem⁹ saluati Nam ꝓpter nostra pcta auertēat pater noster celestis faciez sua a nobis sicut dicit̄ Isa. lix. Iniq̄tates vestre diuiserūt inter vos ⁊ deum vestr̄. ⁊ pcca vestra abscōderūt faciē eius a vobis Istud figuratur. s. Re. xnj. vbi ait dicēdo ad absolō qui interfecerat fratrē suū amon. Reuertat̄ in domū suā ⁊ faciem meā non videat Absolon iterp̄tatur amaricatio siue ira patris. Et signific̄at primū hominem qui trāsgrediēdo māndatuz patrē suum celestem ad iracūdiam prouocauit. Iste in̄fecit fratrē suū id ē animā suā quādo mortaliter pccauit et ideo deiect⁹ est de paradiso a facie domini cū tota posteritate sua pl⁹ q̄ quinq̄ milib⁹ annoz ⁊ eiectus ē in talem damnationē q̄ nō poterat saluus fieri si nō videret faciē xpi. Ideo isti patres clamauerūt ad dominum vt̄ miserēt eoz. ⁊ mitteret eis suaz faciem dicētes. Illumīet vultuz suum sup̄ nos ⁊ misereat̄ nostri. quasi dicerēt. O domine de⁹ miserere nobis sedentib⁹ in tenebris ⁊ mitte nobis faciem tuā ad illumināndum nos Sic clamabāt sancti in lymbo. clamabāt eciā similiter existentes in hoc seculo. iij. Regum. v. Vniuersa terra

desiderabat videre faciem regis salomonis. Salomō interpretatur pacific⁹. & significat xp̄m q̄ pacem facere potuit inter deū & hoīem. & ideo eū desiderabāt. Vñ psal. Ostende nob faciem tuā. Tandē misericordia motꝰ pater celestis dixit filio. Malach. iij. Ecce mitto angelū meū & ipse baptistā qui p̄nūciaret te ventur⁹. & hoīem saluatur⁹. Unde dr. iij. Regū. viij. Cōuertit rex faciem suā. & bñdixit omni ecclesie. O q̄ felix rumor & delectabil' ad audiēdum q⁹ sentētia maledictōnis cōuertit' in donū bñdictōnis. Cū aūt venisset facies illa bñdicta sustinuit p nob mil' tas ꝯtumelias & suppliciā. vt nostra delēret pctā. Mat. xxvi. Expuerūt in faciē eius & velauerūt & palmas in faciē eius miserūt. Treno. iij. Dedit percutienti se maxillā. Vñ ait Isa. l. Faciē meā non auerti ab increpātib⁹ & cōspuētibus in me Ver. Facies illa pulchrissima in quā desiderāt āgeli p̄spicere. ex multis passionib⁹ & sputis deformissima facta fuit. ita vt leproso similē videret. Isa. liij. Nos reputauim⁹ eum q̄si leprosū & vidim⁹ eum quasi nō habentē speciē nec decorē. aspect⁹ in eo nō erat q̄si abscōditus ē vult⁹ eius. Glosa. Abscōdit⁹ erat sputo iudeoꝝ & sanguine suo & spinea corona fluēte simul mixto. ō mia ista p̄pter salutē nrām sustinuit Vñ psal. ait nob. Respice in faciem xp̄i tui. Item. O ih̄u respice faciē xp̄i tui. vide eū dorso flagellatū late sautiatū. caput verberib⁹ punctū. manib⁹ & pedib⁹ p̄fossum. Revolue a latere ad latꝰ. a capite vsq; ad pedes. et inuenies vbiq; dolorē. vbiq; crucē. respice igit' in faciē xp̄i tui. Sic ptz quō faciē istā sancti p̄res desiderābāt. q⁹ oēs saluos fecit. Secūdo desiderabāt q⁹ multū pulcher & desiderabilis ad videndum fuit. Ipse em̄ xp̄s ad hāz fuit pulcherrim⁹ hoīm Psal. Speciosus forma p̄ filios hoīm. Unde legit. Lucē. ij. Cū puer ihs presentat⁹ fuit in templū. & symeon eum vidisset. tāto gaudio ꝺ eius pulchritudine repletꝰ fuit q⁹ amplius viuē nō curauit: sed dixit. Nūc dimittis seruū tuū dñe & c. Gen. xlvi. Nūc letꝰ moriar q⁹ vidi faciē tuā. Et nō immeritō pulcher erat. habuit em̄ pulchr⁹ patrez & pulchrā mrem̄ q⁹ oē simile generat sibi simile. Pater eius deus est q̄ adeo pulcher ē q⁹ angeli a tpe creatiōis sue nunq̄ auertērūt oculos a facie sua quocunq; eaā mitteret. sicut dr. Mat. xviij. Angeli eoꝝ semper vident faciem p̄tis mei q̄ in celis ē De hac pulchritudine patris celestis dr. Sap. xiij. vbi loquit' de pulchritudine creaturaꝝ q̄b⁹ delectant' gentiles putauerūt eas esse deos dicat Si atis q̄nto his dñator eoꝝ speciosior est. speciei em̄ generator hec oīa cōstituit. ꝛ ex hoc q⁹ speciei generator est merito genuit filiū speciosū. Mater eaā eius pulcherrima fuit. De ster. ij. Erat em̄ formosa valde & incredibili pulchritudine oīm oculi' gratiosa & amabilis videbat'. Bernar. Hāc fecisti dñe ad imaginem bonitatis tue. ostendēs in ea vt artifex. magisteriū pietatis tue. Et q̄uis pulcherrima vgo fuit: tñ nunq̄ ab aliquo cōcupiscī potuit. q̄m in tātū repleta fuit grā spūs sci. q⁹ effudit se in oēs aspicientes. sicut radius a sole extinguit in eis oēs libidinosas cogitationes. Dicat Epypham⁹. Quotiēs ioseph in Mariā aspiciebat. splēdorē a facie ei⁹ in modū radij sol' exire videbat. sicut a facie moysi q̄n de mōte synai descēdit. vbi cum dño locut⁹ fuerat. Tāte pulchritudīs fuit Maria q⁹ apli rogabāt scūm Lucā q̄ fuit pictor q⁹ i meōria posteroꝝ vultū

ei⁹ aliquo colore figuraret. Ille imaginē figuraret rudib⁹ notis: ⁊ seqnti die āgelo opātē pulchrimā iuenit. ⁊ pulchris colorib⁹ pfectā: q̄ adhuc. Rome dr esse. Exquo pr ⁊ mr eē adeo pulchri fuerāt: merito genuerūt filiū pulchr. Legit ī aliq̄b⁹ libris q̄ cū xp̄s p̄dicādo trā circuiret: q̄dā vidr vidit eū q̄dā magnus magister ⁊ phūs: ⁊ admirās faciei ei⁹ pulchritudinē: ait. Quicq̄d vnq̄ legi de nobilitate cōplexionū inuenio ī isto hoie. Si aliq̄s deor hūanā formā debuisset assumpsisse: nō posset nobiliorē ⁊ pulchriorem elegisse. Verūo facies ista bñdicā desiderabilē ē in aspū: q̄ totū gaudiū cēli cōsistit in ea. Ver. Etna erit oīm solēmitas: deus facie ad faciem ītueri. ⁊. ei⁹ visione sine defectū perfrui. Job. xxxix. Videbit facē in iubilo. ⁊. tali gaudio. qđ explicari non pt lingua. Ideo hortat nos xp̄s dicēs. Querite faciē ei⁹ semp. Inuenit unē ei in ista pulchritudine faciei tria Primū imitandū quo ad patrez recōsiliatio. Secūdū oīm dolor nrōr alleuiatio. Tertiū etne vite p̄petuatio. p̄pt ista tria optat deus pulchrerimis viris trib⁹ q̄ legūtur ī sacra scriptura. scz absolom. mopsi. ⁊ ioseph. Primo dico p facē istā pulchrerimā facta ē recōsiliatio int̄ p̄em cēlestē et pcōrē: ⁊ iō figurat⁹ est p pulchr absolonē. de quo dr Re. iij. Porro sicut absolon pulcher fuit in oī isrl ⁊ decorus nimis a vestigio p̄dis vsq ad vticē non erat in eo vlla macula. Absolon int̄pretat pax p̄is: ⁊ significat Jhm xp̄m q̄ fecit pacē int̄ nos et cēlestē patrē. qr cū p nob⁹ sustinuit: nos patri recōsiliauit. Sicut dicit Apls ad Ro. v. Recōsiliati sum⁹ deo per mortē filij ei⁹ ⁊ int̄ oēs filios isrl hoc ē int̄ oēs angelos videtes deū nō est aliq̄s adeo pulcher ⁊ decor⁹: siue angeli. siue archāgeli. siue cherubin ⁊ c̄. sicut xp̄s. nec mir. sicut em lūa splēdorē a sole recipit: sic āgeli cum oīb⁹ creaturis cōnabilib⁹. esse ⁊ pulchr esse ⁊ semp esse receperūt a xp̄o dei filio. ergo a vestigio hūamtatis ad vticē diuinitatis nullā maculā q̄s in eo inuenet. qr ipse ē candor lucis eterne ⁊ speculū sine macula diuine maiestatis existit. sicut dr Sap̄. vij. Ibi ergo pax p̄petua ē: tūc nullus timor a demone siue inferno merit nobis sed pulchritudo pacis cū xp̄o ī oī b⁹ sanctis erit in eternū. Isa. xxxv. Sedebit popul⁹ meus ī pulchritudine pacis in requie opulēta in tabnaculi fiducie. Secūdo inuenit in facie ista bñ dicta oīm dolor ⁊ penar ⁊ tribulationū leuiatio. Ideo figurat p pulchrū virū moysen. De quo dr Joseph⁹ q̄ tāte pulchritudinis erat q̄ nullus adeo seuer⁹ fuit: q̄ ei⁹ aspectui non adhrēt: multiq̄ dū eum p plateam ferri cernerēt: occupationes q̄s habebant desererēt. Moyses int̄pretat limēs. et significat xp̄m q̄ dum p̄stiterit nobis facie sue aspectū delectabilē omnē quecunq̄ p̄ssi sum⁹ in hac vita delet luctū ⁊ dolorē. Sicq̄ eo viso omnis severitas animi in māsuetudinē vertit. ⁊ oēs occupationes q̄s in mū do vnq̄ sensim⁹ in nrām quietē ⁊ in dei vacationē mutabūtur. ⁊ oēs q̄s passi sum⁹ tribulationes obliuioni tradent. Dicit em Fulgēti⁹ q̄ si aia esset in oīb⁹ p̄mis infirmis ⁊ videre posset hāc delectabilē faciem: nullā sentiret pnā. Tertio inuenit in hac bñdicta facie vite etne p̄petuatio. Ideo figuratur p pulchr virū ioseph. De quo Gene. xlix. Joseph filius accrescēs ⁊ decorus aspectu. filie. ⁊. puelle vgines et mulieres discurrēt per murū. scz quādo ducerer per egiptum vt videret eius pulchritudinē Joseph int̄pretat appositio: quia delectabilem eius faciē nobis in eterna vita mani

festat indesinēter ⁊ immortalitatem et eternitatē nobis appomt ⁊ accre scit·Interp̄tatur enim accrescens· Prouerb·xvi·In hilaritate vultus vita regis·Glosa·Quia quicūq; hi larem vultum xp̄i videre meretur· ipsi in eternū cum ipso viuere dabit tūc vtiq; per murū ad videndū eum discurrūt· quādo anime sancte iocū ditate replete ⁊ immortalitate stabi litate humanitatem ⁊ diuinitatem eius perpetue ⁊ delectabiliter cōtem plātur· Eterna enim vita cōsistit in cōgregatione humanitatis ⁊ diuini tatis Johan·xvij· Hec est vita eter na vt cognoscāt te solū deum ⁊ quē misisti ihesum xp̄m·Isa·lx· Tunc vi debis ⁊ afflues ⁊ mirabitur ⁊ dilata bitur cor tuū pre gaudio·De ista fa cie dicit Crisostom⁹ q; omnes pene non possunt cōparari illi pene quam habent damnati: ex hoc q; istam fa ciem nō debēt videre ⁊ meli⁹ esset aiaz esse i inferno ⁊ faciē illā videre q̄ i celo ⁊ nō videre·Istud bñ figuratū est i absolon·ij·Regū·xiij· qui cum mis sus esset habitare in iherusalez·⁊ re gis tamē faciem nō debuit videre· ait ad Joab· Obsecro ergo vt vide am faciez regis·Quid enim mihi p dest habitare in iherusalez exquo fa ciem regis non debeo videre·

Dñica·iiij·aduēt⁹ Ser·xiij·

Gaudete in domino·Ad phi lippenses·iiij·Quoniam in stat leta festiuitas natiuita tis xp̄i quādo gaudium fuit factum angelis ⁊ hoib⁹·ideo hortatur nos Apostol⁹ ad gaudēdum·Sed q; gau dium multiplex est: specificat ō quo sit gaudēdum dicit q; gaudere debe mus in nulla alia creatura q̄ in solo deo· Sūt aūt quidam qui gaudēt in pctis·quidam vero in delitys mūda nis De ꝓmis scz qui letātur in pctis dicit Prouer·ij·Letantur cū male fe cerint·⁊ exultāt in reb⁹ pessimis·qō idē est acsi hō gaudēt in hoc q; cadis set i lutū·Peccatū em̄ immūdissimū lutum ē·Ber·Nō ita fetet canis pu tridus in cōspectu hominū· sicut pec cator in cōspectu dei ⁊ angelorū·er go stultū est gaudere in peccatis De isto luto dicit Psal·Eripe me de lu to vt nō infigar·Item gaudium pec catorum simile ē acsi piscis gaudēt q; hamū inuemisset·Aug⁹·Gaudet piscis cum hamū inuenit ⁊ escam de uorat·sed cum piscator eum trahit· torquebit viscera ei⁹ Sic pctōr gau det de peccati delectatione·nec sciēs q; sequit̄ eterna pena·Piscator enā pisci escā ostendit·⁊ sub esca hamū abscōdit·Sic dyabol⁹ ostendit pctō ri delectationē peccati·⁊ sb ea abscō dit eternā penam inferni·Exquo pec catū adeo periculosū est· ideo fatuū est in eo gaudē·Item gaudium pec catoris est acsi aliquis gaudēt ō hoc q; funiculū habēt in collo quo debz suspendi·Prouerb·v·Iniquitates sue capiunt impium·⁊ fumb⁹ pecca torum suorum constringūtur· Item legitur in vitas patrum q; angel⁹ di xit cuidā solitario: veni ostendam ti bi fatuitates hoim·⁊ ostēdit ei tres viros Prim⁹ faciebat on⁹ de lignis sed cū pre grauitudine leuare nō po tuit·plura ligna superaddidit·Secū dus hauriebat aquā de puteo cū ma gno labore·⁊ cū hausisset effūdebat in terrā·Tert⁹ portabat trabē i hu meris·⁊ debuit ītrare in ostiū ⁊ po nebat trabem p trāsuersum ⁊ impedi ebat seipsū q; intrare nō poterat Et ait angelus· Hac fatuitate laborāt pctōres·postq̄ peccauerūt gaudent et gloriātur de pctō·⁊ sic addūt pec catum pctō·⁊ grauāt onus sibiipsis Et bona opea sua que cum labore ac cumulauerūt·p peccatum amittūt·

et p inobedientiā ostium regni cēlestis sibi p̄cluserūt. Quidā aūt gaudēt in delicijs mundanis. et hoc est valde malū p̄pter tria. Primo q̄ gaudium huius mūdi icertū et breue ē Job. xx. Gaudiū ypocrite. i. mali p̄iam ad instar p̄cti. Jdē. xxi. Tenēt tympanū et cytharā et gaudēt ad sonitū organi ducūt in bonis dies suos et ad infernā descendūt. Quid p̄fuit Salomoni ōne gaudiū. oēs delicie sue. De ipso legit̄ q̄ tātis delicijs affluebat. et tamē mortuus est. habuit sexaginta regias et octogīta cōcubinas. familiā autē multā nimis. Legit̄ etiam Lucē xvj. de diuite q̄ dixit aīe sue. epulare. comede. bibe. habes multa bona ad ānos plurios. et dixit ei dñs. Stulte hac nocte repetēt a te aīaz tuā demones. et sic factū fuit. vñ dicunt damnati Lu. v. Quid p̄fuit nobis superbia et diuitiaz iactātia q̄d attulit nobis? trāsierūt velut umbra. Secūdo fugiendū ē gaudiū huius mūdi. q̄z ex ore dei maledictū est. Lu. vi. Ve vob̄ diuitib9 qui habetis hic solationē vestrā. Crisi. Hec dictio ve dr̄ in scripturis de his q̄ nō euadēt supplicia id ē de morte etna. Jtē Lu. vi. Ve vobis q̄ nūc ridetis q̄m plorabitis et flebitis. De istis dr̄ Apocal. xviij. Quantum glorificauit se et in delicijs fuit. tantū date sibi luctū et tormentū. Legit̄ q̄ quidā delicat9 intrauit ordinē austeritatensiū. q̄ recolēs gaudioz mūdano tū temptari cepit de exitu. aīa ei9 igitur in infernū p̄duct̄. vbi vidit demones aīam diuitis magno gaudio portari. et ait lucifer. accipite eū et gloriose sicut solet9 est sup cathedrā collocate. et posuerunt sup cathedrā ferreā ardentē. et ait lucifer. Propinate sibi sicut solit9 ē ac illi statim ereū liquorē candētem in os ei9 infuderūt. quo infuso p̄ oia membra ei9 effuderūt et ait lucifer. adducant̄ ioculatores q̄ eū letū faciāt. et venerūt stati duo demones cū tub ardētib9. et apposuerūt auribus suis flātes. q̄ scintille per os et nares et oculos euolabāt. et ait lucifer. ponat̄ in lectū delicatū. et adducant̄ sibi mulieres. statim pieceruīt eū sup lectū ardētem sulfure. picē repletum. et vemebāt serp̄tes ignitī et strigebāt collū amplexātes. et buccas ei9 per oscula corrodebāt. His visis redijt ad corp9 et vitā austerā postea duxit. et oia gaudia mundi otēpsit et ad eterna gaudia puenit. Terno fugiēdum ē gaudiū mūdi. q̄z aufert oē gaudiū spūale. Secūdo. Delicata ē diuina solatio. q̄ non dabit ad mittētib9 alienā. mater nō lactat filium q̄n comedit alia cibaria. sic deus nō dabit his spūale gaudiū q̄diu delectab̄ in gaudijs huius mūdi. Istud figuratū ē Exo. xvi. vbi dr̄ q̄diu filij isr̄l habebāt formā quā tulerāt de egipto nō dedit eis dñs mānam. Et cū remisserint in terrā promissam. et comedisset de fructib9 illius terre defecit eis māna. Exemplū. Nobilis q̄dā intrauit ordinē austeritatensiū sub tali conditione q̄ si liceret sibi carnes comedere. Cūq; alij frēs comederēt pulmenta et ipe cibaria delicata. vidit pulcherrimā dñam refectorium intrantē. quā seqbat̄ pulcherrim9 puer ferēs in manu sua pixidē. et accepit de pixide. et dedit in pulmentū singulor̄ fratr̄. Ipsū aūt ptrāsiuit. de quo cū multū turbaret̄ et flēt nocte. apparuit ei beata vgo cū filio suo dicēs. Ecce ego et filius me9 ministrauim9 fribus tuis q̄ contēnūt delicata cibaria de celesti dulcedine. Eadē tibi ministrabim9 si talia otēpseris. et sic factū est. Idcirco nō est gaudendū in huius mūdi delicijs sed solū in dño. sicut docet apostol9 q̄z in eo tale gaudiū inuenit. quod lingua explicare nō potest et loq̄ nō potest. Psal. Gustate et videte q̄m

suauis ē dñs. quicūq; hoc gaudiū sē mel gustauerit: illi nulla mūdi gaudia postea sapiūt. sicut ille q̄ mel comedit postea ei aliq̄ cibus nō sapit. Vñ ait Eccl. xxxiij. Sps me⁹ sup mel dulcis. De ista dulcedine dr Aug⁹. In troducas aliqñ in affectū mētis ītroitū: nescio in quā dulcedinē q̄ si pficiaē in me nescio q̄d aliud sit nisi vita eterna. Dicat eam Hugo in psona aie. Quid ē illud dulce q̄d in dei recordatione aliqñ me tāgē solet: et tā vehemēter tanq; suauit afficē: vt ia tota a meipsa alienet et nescio quo abstē hi inapiā. subito ei innouor et bñ mihi esse incipit vltra q̄ dicē sufficiā. Exultat anim⁹. cor illuminat. desideria iocūdant in obliuionē vemit oim pteritoq; doloq; ppssio et nescio vbi sū Aper. Si vna gutta eterne dulcedinis tm̄ inebriat q̄ hō vbi scit nesciat: q̄d erit in regno celoq; vbi fōs totius dulcedinis effluēs videt sine fine. Hoge m⁹ dñm Jhm xpm vt ad illū fontē.

Sermo. xiiij.

Misserūt iudi ab ihrosolimis et c̄ Jo. p. Nota q̄ q̄dā putabāt iohānē esse xpm ppmissū in lege. Alij putabāt helię esse xpm qui trāslat⁹ est in paradisū. et credit reuersus quē tūc putabant rediisse. Alij putabāt q̄ aliqs resurrexisset a mortuis. vñ oēs ofluebant ad eū et baptisabant. erat autē scribe et pharisei. Inter cēteros q̄dā die venit Jhs. tūc iohānes phibuit de eo testimonium dicēs. Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tollit pcta mūdi. Quod audiētes pharisei sciētes aūt eū esse ō parētela ioseph putabāt em̄ eū esse filium ioseph carpentarij et de vili castello Nazareth Suētes aūt q̄ iohes baptista essz de nobili parētela: et filio sacdotis et de honesta cuitate. ihrlm indigni sūt q̄ tā vilis debēt eis ppom̄: volebāt magis iohez sibi ppom̄ vt flecterēt eū a testimonio xpi: miserūt sacdotes et scribas vt p blandicias eū abstraherēt a testimonio xpi. Vñ dr. Misserūt iudei ab ihrosolimis sacdotes et leuitas trās iordanē i bethaniā vbi tūc baptisabat vt itrogarēt eū: dicētes Tu q̄s es: et ofessus ē publice et ñ negauit veritatē et ofess⁹ et q̄ nō sū ego xps. et introgauerūt eū q̄d ēgo. Helias es tu. et dixit nō sū. Hic negat iohānes se eē heliā: et alio loco dr: si vultis scire iohes ipe ē helias: hoc soluit sic. De iohe dr Lu. i. Ipse preibit ātē illū in spū et vtute helie: quia sicut helias aduentū xpi ad iudicū pdicabit sic iohes pmū puenit. Johānes ēgo in ospectu erat helias et nō in carne Q̄d ergo dom̄ fatetur de spū hoc negat iohes de carne. Dixerūt itez Propha es tu. et respōdit nō sū simplex ppha: et pl⁹ q̄ ppha: et nō pnūcio futuq; sed ostēdo presentē. Dixerūt ergo: q̄s es. vt responsū demus his q̄ nos miserūt. quid dicis de teipso. Ego sum vox clamātis in deserto id ē in mūdo. Quid clamabat. Dirigite viā. i. preparate vos vt deus habeat viā veniendi ad vos. sicut dicit Isa. p. Sicut ipse diu predixit. et qui missi erāt ex phariseis introgauerūt eum: quid ergo baptisas si tu nō es xpus: neq; helias: neq; ppheta. Hs spōdit Johānes dicēs. Ego baptiso vos in aqua tantū. et nō in spū quia nō possum dimittere petā. sed tantū baptiso corpora vestra in signū futuri baptismi q̄d erit per xpm. qui baptisabit vos in spū: et ipse habet ptātem dimittēdi petā. ille iā inter vos est et inē vos cōuersat et vos non agnoscitis eū. Vnde seqtur Medi⁹ aūt vestq; stetit. i. inē vos stetit. Ad hoc xps stetit ītē eos. quē vos nescitis. i. nō agnoscitis va ogtiōe. l medio eo rū eāt. i. i cordib⁹ eoq;. s. q̄ñ legebāt ō eo i scpturis: et tñ nō ognoscebāt

eo ꝙ scripturas nō intelligebāt Ipē est ꝙ post me ventur⁹ est. ꝙ añ me factus ē. q. d. antepolit⁹ est mihi. post me ergo venit. qr postmodū natus añ me aūt factus ē. s. ī diuina dispositōe ꝙ ego ī natura frāis Cui⁹ nō sū dign⁹ vt soluam corrigiā calciamēti e⁹. qđ ē minimū ⁊ ifimū fruitiū. Hec in Bethania fcā sūt trās iordanem vbi erat ihesus baptisat⁹

De eodem Sermo. xv

Dirigite viā dn̄i sicut dr Isaias ꝓpheta. Jo. p. In hac dominica agitur de aduētu dn̄i in mentē siue ī aīaz Ideo hortat nos Johes baptista. ⁊ ecā ꝓpha. Isa. xl vt nos ad talē aduētum ꝑparem⁹. dr. Dirigite viā dn̄i. i. ꝑpate vs vt dn̄s iuemat viā venēdi ad vs. Ja endū aūt ꝙ ad aduētū dn̄i in mētez sūt tria necāria. Primū ē vt desidere tur. Secūdū vt hospitiū ꝑpareť Tertiū vt iuitet. Debem⁹ em̄ eū desidera re p feruentē dilectionez. hospiciū ꝑ pare p cordis purificationē. muitaē p deuotā orationē. Primo dico ꝙ debem⁹ eū desiderare p̄r feruentē dilectionē. Non em̄ pt diu abesse vbi sic desiderať. Aggei. ij. Veniet desiderat⁹ cūctis gētib⁹. i. oī hoī q̄ eius aduētū ex amore desiderat. siue sit paup. siue sit diues. siue infirm⁹. siue san⁹. siue nobil siue ignobil. qr nō est p sonar⁹ acceptor dei. sed in oī gēte q̄ diligit eū acceptus ē illi. sicut dr Jo. xiiij. Si q̄s diligit me. sm̄onē meū ꝧ uabit. i. mādata mea. ⁊ p̄ meus diliget eū ⁊ ad eū veniem⁹ ⁊ mansionē apud eū faciem⁹. scz p̄ meū ⁊ ego. et spūs scūs in aīa sua. Desiderem⁹ ergo aduentū eius ex toto corde nostro ⁊ ex tota aīa. ⁊ ipse sine dubio veniet ad nos. Prouer. x. Desideriū suū dabit iustis. Vñ psal. Desideriū pauperū. i. humilium exaudiuit dn̄s Istō figuratū ē Lu. xix. ꝙ cū veniez dn̄s hiericho. zachey⁹ eū toto corde desiderauit vidē. ⁊ qr statura paruus erat. ⁊ cū p̄e turba nō posset eū acce dē. p̄euenirit ⁊ ascēdit in arborem vt vidēt illū ꝑtereuntē. huiꝰ desiderium vidēs dn̄s venit ad eum dicēs. Zachee festinās descēde. qr hodie ī domo ⁊ c̄. q. d. desideriū tuū cogit me. vt hodie ī domo tua optet me manē. ⁊ intrauit in domū suā ⁊ saluū fecit eum in aīa. Si ergo volum⁹ vt dn̄s veniat in domū nr̄ām. debem⁹ cū zachēo tanq̄ zachei pusilli. i. hūiles esse. qr humilib⁹ dat de⁹ grām. sicut dr Jacob⁹. Sicut aqua descendit mōtes ⁊ fluit ad valles. sic grā spūs sancti descendit supbos ⁊ fluit ad corda hūiliū. Vñ dr Eccl. iij. quāto maior es. tāto te hūilia in oīb⁹ ⁊ inuenies grām coram altissimo. Debem⁹ ecā cū zachēo ascēdē arborē. i. crucē p̄r passionis xpi memoriā q̄ maxime ascēdit desideriū nostrū ad dei dilectionē Berñ. Sup oia te mihi reddit amabilē bone ihesu calix quē bibisti op⁹ nostre receptiois. q̄s nō repare tur ad spem. q̄s nō accēderet ad dei dilectionē qui videt in cruce corpis eius dispositionē. Habz em̄ caput inclinatū ad osculandū. brachia extē sa ad amplexandū. man⁹ pforatas ad largiendū. pedes affixos ad nobis cū manēdū. latꝰ apertū ad diligendū. totū corpus extensū ad se totum nob impartiendū. Ecce ꝺ hoc mō debes arborē crucis ascēdē ⁊ videē ihm qui sic ascēdit ⁊ eū desideāt sine dubio inuenies eū. Secūdo debem⁹ ei hospiciū ꝑpare p cordis purificatōz Greg. Pensate frēs carissimi quāta sit ista solennitas hīe ī cordis hospicio aduentū dei. Certe si q̄sq̄ diues vel ꝑpotēs domū nr̄ām intrare debēt oī festinātia dom⁹ nr̄a mūdareť. ne q̄d fortassis essz. qđ oculos amici intrātis impediret vel offendēt Tergat ergo

sordes ꝑui opis: q̄ ꝑparat deo domū mētis. Nec ā̄t purificatio vel mūdificatio dz fieri p verā confessionē. Per. Vbi frequēs cōfessio: ibi decor ⁊ pulchritudo Istō figuratū ē i decē lepr̄osis Lu. xvij. q̄b9 ait dñs. Ite oñdite vos sacdotib9 Et factū ē dū irēt: mūdati sūt. Per decē lepr̄esos significant decē ꝓceptor trāsgressores: q̄ leprosi sūt coram deo Sicut ei leprosus separatur a consortio hoīm: sic pctōres ꝓpter immūdicā pctōr sepanē a consortio di et āgelor. Si ā̄t volūt mūdari dñt se oñdē sacdotib9: ⁊ tūc vt9 confessionis tāta ē q̄ postq̄ puenīt ad sacerdotes mūdanē. sicut ptz in istis decē leprosis: dū irēt mūdati sūt. vt Psal. Dixi confitebor. aduersum me inuſ. me. ⁊ c̄. Et qñ dicat sp̄osa Cā. v. Pessulum ostij mei apui dilecto meo ⁊ decē declinaueāt. i. deint9 inclinaueāt Glo. Ostiū firmat pessulo q̄ diu mentē nō aperit confessio. Pessulū ā̄t ostij h̄ tollit qñ ꝓpositū confitēdi assumpserit Et in ipso ꝓposito confitēdi xp̄s declinat. .i. de int9 inclinat. q̄ pat9 ē vt introeat. Si ergo pctā tua hūiliē confessus fueris. dñs domū tuā intrabit. Exemplū in iairo archisinagogo Mat. xi. qui accessit ad ihm dicēs. Dñe filia mea mō defūcta ē. ſ vēn i domū meam ⁊ pone manū tuā sup eā ⁊ viuet Et surgēs Jh̄s seqbat eū. ⁊ intrauit domū ei9 ⁊ sanauit filiā eius. Puella mortua: ē aīa in mōli pctō existēs Aug9. Sicut vita corpis ē aīa: sic vita aīe ē deus. q̄ si aīa desit corpi morietē corp9. sic aīa morietē si deserit eā de9. qđ fit p pctm mōrle. Debet aūt pctōr accedē ad ihm id ē ad confessorē qui sedet loco di ⁊ dicē ei. Dñe filia mea mortua ē id ē aīa mea scz in peccatis. ſ vēn i domū meā ⁊ viet statim. Dñs pat9 est venie. surrexit ei statim ⁊ seqbatē eū ⁊ sanabat filiam ei9. Verno debem9 eū imitare per deuōtā orationē. Exo. xx. In oī loco vbi memoria erit nois mei venīā ad te: ſ hec orō debet esse deuota. alias nō hz efficatiā. Isidor9. Longe est a deo anim9 qui in orōe secularib9 negocijs ē occupat9. q̄ oratio deum vemire cōpellit: figuratū est. ij. Esdre. vbi dz q̄ Darius rex fecit cēnā omnib9 primapib9 scz. cxxvij. prouinciar. Et ea nocte expergefact9 ꝓposuit tribus cubicularijs suis questionē quid fortius esset in mūdo. promittens ei muneā qui sapienti9 respōderet. In crastimū venerūt illi coram rege ⁊ hospitib9 suis. Et dixit primus regē esse fortiorez: quia homo preest ommib9 creaturis. ⁊ rex preest hoīmi ⁊ ad nutum e9 omnia fiūt. quem vult int̄ fiat. quem vult viuē pmittit. Secund9 dixit vinū esse forti9: q̄ rex nō p est hoīb9 misi sapia ⁊ animi fortitudine ⁊ vinū facit regez fatuū ergo fortius ē. Tertius noie z orobabel. dixit. mulies esse sup ista duo. Nā reges ⁊ vini plātatores. de mulieribus nascūtur ⁊ eaā ab eis capiunt. ⁊ p mulieribus res. corpa. ⁊ oia que hūnt exponūt ꝑriculo. Moraliter. Iste rex deus est. q̄ est rex regū ⁊ dñs dominātiū cui9 potētie null9 resistē pt. quē vult interfiat. quē vult viuē pmittit. q̄n tūcunq̄ potēs. tū vincat eū vinū id est humilitas beate Marie vgīnis ⁊ lacrime fidelīū. Maria deo in vgīnitate placuit. tū ex humilitate deum cōcepit. Ecce qūo vinū humilitatis marie istū fortem regem vicit ⁊ ad se traxit. Quo autē nascit vinū. misi plātatur: ⁊ vnde vini plātatores: ñ a muliere. Per mulierē autē signat devota oratio. Vñ habuit btā vgo maria vinū hūilitatis. ñ ex deuotione orationis ⁊ otēplationis q̄b9 a puericia sua semp intēta fuit. Nā sicut dr Jherom. A puericia sua cum esset trium annor. in tēplo ab orōnib9 ⁊

contẽplatiõmb⁹ nunq̃ vacauit·quibus humilitatẽ ⁊ alias virtutes quib⁹ plena fuit·hausit·Et ista deuota oratio signata ẽ p mulierẽ·ꝑ quã dei fili⁹ patriam suã dimisit·⁊ ad eã in hũc mũdum venit·Vñ ipsa dr Cãtico.1.Cũ esset rex in accubitu suo.1. fili⁹ in sinu patris·nardus mea.1.deuota oro mea dedit odorẽ suũ·Ber·Odor bon⁹·q̃ de hac valle plorationis ascẽdit ad ipsũ q̃ regit accubitũ grata suauitate respersit·⁊ filiũ dei de cẽlo ad terrã attraxit·sic ptz de vtute orõis quo deũ attrahit Si ẽgo volum⁹ q⁹ de⁹ velit ad nos venire·debem⁹ eũ p deuotã orõez inuocare.

¶ In die natiuitatis domini Sermo xvi.

Paruulus nat⁹ est nob ⁊ filius dat⁹ est nob·Isa·ix·Inõbis ꝓpositis possum⁹ duo notare scz filij hũilitatẽ ⁊ patris liberalitatẽ·Primũ ibi·natus est nob·Secũdum ibi·⁊ filius datus ẽ nob·Circa ꝓmũ sciẽdũ q⁹ xps multis modis ostẽdit humilitatẽ suã in hũanitate sua·Primo i hoc q⁹ pauperẽ ⁊ humilẽ matrẽ de qua nasceret elegit Potuisset eñ ditissimã regiã mũdi elegisse·sed voluit pauperẽ habẽ mrẽz vt nob ostenderet pfecte humilitatis exẽplum·Lu.1.Respexit humilitatẽ ancille sue·q̃ adeo paupcula fuit·vt dr Ihero·q⁹ per acũ ⁊ colũ victũ suũ acq̃siuit·sicut dr Crib·q⁹ vix vnã tunicã habuit·sup illũ locũ·Math·ij·Inuenerũt puerũ cũ maria ⁊c̃·non i lecto aurato recũbentem·nõ deparatã matre coronatũ·sed vix vnaz tunicã habentẽ·nõ ad ornamẽtum corpis sed ad tegumẽtũ nuditatis·qualez hãe poterat carpẽtarij vxor peregre cõstituta·Secũdo q⁹ voluit habere humilẽ domũ in qua nascereť·scz diuersoriũ qđ erat dom⁹ cõmunis p quã publica via trãsibat·Beda Rascitur xps nõ in parentũ domo·sed diuersorio ⁊ cõmuni via·q⁹ p incarnationis misterium fãis ẽ via q̃ nos ad patriã vbi veritate ⁊ via perfruimur·adducẽt·Greg·Nascť xps i diuersorio·vt nob mansionẽ faceret i cẽlo·Terao q⁹ voluit hãe humilẽ lectũ scz ꝑsepium·Luce·ij·Reclinauit eũ in ꝑsepio·non i lecto aureo·Beda·Quis ꝑsepis angustia cõtinetur·cui cẽlum sedes est·vt nos p celestia gaudia ditaret·q̃ pannis ẽ angelorũ ꝑsepi reclinať·vt pabulũ iumẽtorũ qđ nos q̃si sua aialia caris fiii frumto refiiaat·Grego·O q̃ ãmirabilez coartatõez ⁊ peregrinationẽ subijt·qui ctinet orbẽ ab inicio·captat penuriã ⁊ eã in semetipso decorat·Nimirũ si voluísset·venire poterat mouẽdo cẽlũ·cõcutiẽdo terrã·emittendo fulmina·Nõ aũt sic ꝓcessit·Non eñ ꝓcere venerat sed saluare·Volebat ab ipsis ꝑmordijs humanã caulcare superbiã atq⁹ rationẽ·ideo a superb̃ inuemiri nõ ꝑt·Anarto q⁹ humile indumentũ habuit·vilibus eñ pãnis fuit inuolut⁹·Luce·ij·Pãnis eũ inuoluit·nõ serico vel bisso ł̃ pura·Beda·Qui totũ mũdum vario vestit ornatu·pãnis vilib⁹ inuolutur·vt nos stolã primã accape valeam⁹·per quẽ oia facta sũt·man⁹ ꝓdesq⁹ astrigũtur·vt man⁹ nostre ad bonum op⁹ exerceanť·⁊ ꝓdes nostri ad viã pacis dirigant·Vñ angelus dñi qñ nũciauit pastoribz xpz natũ ait·Hoc signũ vob·inuenietis infantẽ pãnis inuolutũ·Aug⁹·Signũ salutis ẽ fidelib⁹ hũilitas saluatoris que ẽ oppositia supbie·p quã mors superať·Nam p superbiã salutẽ amisim⁹·ideo necesse ẽ vt p humilitatẽ rediam⁹·Quinto q⁹ humilib⁹ scz pastoribus natiuitatẽ suã nũciauit·Lu·ij·Erãt pastores in eadẽ regione vigilãtes ⁊ custodiẽtes vigilias noctis

sup gregē suū. ⁊ ecce āgel⁹ dn̄i stetit iuxta illos ⁊ dixit. Annūcio vob gaudiū magnū: qz natus ē vob saluator mūdi. Glosa. Natiuitas xp̄i p̄mo nūciaē pastorib⁹. qz paupes erāt. nam xp̄s paupes venit in hūc mūdū. ⁊ ipsoz ē regnū celoz. Matth. v. Psal. Propē miseriā inopū ⁊ gemitū pauperū nunc exurgā dicit dn̄s. Isa. lxi. Ad euāgelisandū paupib⁹ misit me dn̄s. Beda. Quā multa hodie gemmis ⁊ auro fulgēt altaria q̄ntis vbi q̄ pallis ⁊ auri frigis parietes adornanē. Putas q̄ ad hoc diuertēt āgeli. ⁊ ad pānosos hoies declinabūt. Si ita ē: erunt pastorib⁹ ouiū magis apti ad q̄ēre regib⁹ ⁊ q̄ templi sacdotib⁹. Sexto: qz subdit⁹ erat: ⁊ subt⁹ esse suis parētib⁹ Lu. ij. Descēdit cū eis ⁊ venit nazareth: ⁊ erat subdit⁹ eis. Ber. quis quib⁹. Deo hoīb⁹ In quo ofundenē q̄dā q̄ obedire parētib⁹ suis nolūt. ⁊ maxime claustrales qui p̄latis suis dedignātur obedire. Ambro. Subditio ihu q̄ subdit⁹ erat parētib⁹ suis nō erat necessitatis sed hūilitatis. ⁊ iō magis cōmēdabilis In hoc docemur q̄ parētibus debeam⁹ non solū reuerentiā: sed eaā obedientiā exhibē. Septimo: qz hūilē familiā elegit. scz piscatores paupes. Mat. iij. Ambulās ihus iuxta mare galilee vidit duos frēs Petrū ⁊ andream ⁊c. Et p̄dēs vocauit alios duos de naui. s. iacobū ⁊ iohem Vñ Aug⁹ Nō elegit reges aut senatores scs p̄has ⁊ oratores: ꝛ elegit plebeos paupes. indoctos piscatores facēs eos phos ⁊ p̄dicatores. Octauo: qz iohi se sbdidit q̄n ab eo baptisari voluit. Mat. iij. Venit ihs ad iohannē vt ab eo baptisarē. Johes aūt phibebat dicēs. Ego a te debeo baptisari ⁊ tu venis ad me. Respondit ihs Sine modo. s. permitte ipleri id ad q̄d pueni ad te. Sic em̄ decet nos. s. te ⁊ me decet implere omnē iusticiā id ē perfectam humilitatē. Nota tres sunt grad⁹ humilitatis. Prim⁹ est se subdere maiori ⁊ nō preferre equali. ⁊ hic vocatur sufficiēs. Secund⁹ se subdere equali ⁊ non preferre minori. hic dicit abūdans. Terci⁹ est se subdere minori in quo ē omnis iustitia. hic dicit superabūdans ⁊ hūc implet christ⁹ Vnde dicit. Sic decet nos implere omnē iusticiā. id ē supremū gradum humilitatis. Nono quia rex esse noluit Joh. vi. dicitur q̄ cum satiasset quinq milia hominū de quinq pan⁹ ⁊ duob⁹ piscibus volebat eum popul⁹ facere regē: qz dicebat q̄ sub tali rege nō oportēt eos pati aliquē defectū. Quod cū cognouisset ihesus fugit in mōtem solus. Bern. Humilitas est cōtempt⁹ prope excellentie. sicut fecit christ⁹ Vnde Crisp. Christ⁹ fugit cū eum regē facere vellent: erudiēs nos humanas cōtemnē dignitates ⁊ in hoc seculo humiliari: vt in futuro possimus exaltari. Decimo in discipulor̄ pedum ablutione Joh. xiij. Cunq lauisset pedes discipulor̄ ⁊ tersisset. ait. Scitis q̄d fecerim vobis. Vos vocatis me magister ⁊ dñe. Si ego laui pedes vestros dom⁹ ⁊ magister. ⁊ vos debetis alter alterius lauare pedes. Exēplū em̄ dedi vobis vt quēadmodū fec vob: ita ⁊ vos faciatis. Vñ Crisp. Vbi sunt q̄ despiciūt cōseruos suos. vbi sunt q̄ honores expetūt proditoris sui. Dñs pedes lauit. tu vo lutū. puluis ⁊ ames teipsū extollis. Vñ Aug. Qui ad pedes lauādos inclinat hūilitas e⁹ in cor dē exaltat. Vndecimo in hoc q̄ asinare voluit ⁊ nō equitare. Matth. xxi. Crisp. Cognosce hō humilitatē venientis. cōsidera speciem aduentus ei⁹ nō ascēdit sup̄ feruidū equū. Qui gloria iactantie corp⁹ habet repletum non habet in arcuitu splendentes

gladios ā cētera armoꝝ ornamēta. Sz q̄d? Ramos frondētes testimoniū pietatis. sedēs sup asinā amicā pacis et trāquillitatis. Duodecimo i hoc q̄ mortē p nob̄ sustinuit Ad philip. ij. Humiliauit seipsū formā serui accipiēs factus obediēs vsq; ad mortē. Aug⁹. O quāta hūilitas xp̄i. humiliauit se vsq; icarnatiēnē. vsq; ad mortalitatis hūane participationē. vsq; ad diaboli temptationē. vsq; ad populi irrisionē. vsq; ad sputa ā vincula alapas ā flagella vsq; ad mortem Et si minis pauꝝ ē. hic tūc aliq̄d de genere mortis est addendū. mortē aūt crucis q̄ ignominiosioꝝ eāt. Vñ Ber. Quāto se minoꝝ fecit in hūamitate tāto maiorē exhibuit in bonitate. et quāto p me vilioꝝ tāto mihi carioꝝ. sic patet de hūilitate filij. De libeālitate patris require alibi.

Textualis expositio

Exiit edictum a cesare augusto: vt describeret vniuersus orbis. q̄d̄ p̄rbolice dictū ē. .i. p maiori pte vniuersus orb̄. Hec descriptio p̄mo facta ē a p̄side syrie ā tūno q̄ missus fuit in syriam ā iudeam vt ibi p̄mo iapet scribere. q̄ ibi d̄z esse medium terre. ā ibāt oēs iudei. vt p̄fiterenē singuli in ciuitatē suam de q̄ oriūdus erat. Ascendit aūt ā ioseph a galilea de ciuitate nasareth i iudeā ciuitatē que vocaē bethleē. vt profitētur cū maria vxore sua p̄gnāte. Factū est aūt cū esset ibi tēp⁹ vt parēt: ā peperit filiū suū p̄mogenitū Vñ Beda. Non post̄ aliū: sed preē hūc nullū ā pānis eū inuoluit ā reclinauit eū in p̄sepio q̄ nō eāt ei loc⁹ ali⁹ msi i diuersorio. diuersoriū dicebatur q̄ cōmunis dom⁹ eāt ā diuersi ibi cōueiebāt. Erat aūt platea iis mē duas dom⁹ hns introitū ā exitū ad vtrūq; vicū desup cooptū vbi festiuis dieb⁹ ciues cōueneāt ad col

loq̄endū. ā ibi fuit factū presepe p paupib⁹ necitate: q̄ vemētes de vill et alia hospiqa hīe nō poterāt. Hāc intrauerūt maria ā ioseph eo q̄ pauperes erāt. ā alia hospiqa occupata essent. Adduxerūt aūt boue ā asinū vt boue vēderēt. ā inde darēt tributa ā asino btā ẏgo grauida vehereē Ista aīalia cognoscētes creatorē suū fleris gemib⁹. sm illō Cognouit bos possessorē suū ā asinus p̄sepe dñi sui. Et pastores erāt in eadē regione vigilantes. ā custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Et ecce angelus dñi stetit iuxta illos. ā claritas dei circūfulsit illos. ā timuerunt timore magno. p̄pter incōsuetā angeli appatitionē ā subitā claritatē ā dixit illi nolite timēre: sed gaudete. euāgelizo vobis .i. annūcio vob̄ gaudiū magnū q̄ natus ē nobis .i. āgel ā hoīb⁹ patriē. q̄ ex saluatione hoīm creuit gaudiū angelox. Hodie saluator mūdi qui ē xp̄s in ciuitate dauid i bethleē Et hoc vobis signū. inuenietis infantē pānis inuolutū ā positū in p̄sepio Et subito facta ē cum āgelo multitudo milicie celestis laudantiū ā dicētium Gloria in altissimis deo.

De euāgelio Sermo. xvij.

Inuenietis infantē pānis inuolutū et positū in p̄sepio. Luce. ij. O q̄ leta ānūciatio ā oī acceptione dig̃. Ante incarnationē nemo eū inuenire potuit licet eū cū magno desiderio sancti patres quererēt. Cessat nūc q̄rela illi⁹ aie sancte q̄ dicebat Cātico. iij. Quē siui illū ā nō inueni. Sz ecce nūc ab āgelo p̄mittit inueniri. Faciendū aut̄ q̄ inuētus ē a trib⁹ generibus hoīm et in trib⁹ locis Primo inuenit a pastoꝝib⁹ ā hoc in presepio. Secundo a regib⁹ ā hoc in diuersorio. Tertio a parētib⁹ ā hoc in tēplo. Primo inuenit a pastoꝝib⁹. p. pastores signātur hūiles ā simplices hoīes. qui querūt

dñm in simplicitate cordis sui illi inue
nīet eum. Vñ Sapi.i. In simpli. cor.
re. qrite illū. qñ inuenīt ab his qui
nō tēptāt illū. Apparet āt his q̄ fidē
habent in illum. Glosa. Simplicitas
est puritas intētionis t inocētia ope
ris. qñ nulla duplicitas ē interius.
sed totalit cor diuertit in deū. nec re
flectit in suū cōmodū. vel fauorē hu
minū. Ideo dt dñs. Jhere. xxix. Cuz
quesieritis me i toto corde vestro in
uenīar a vob. In toto corde.i. simpli
ci mēte t nō duplici. Qui em querit
eū duplici corde nō inuenīet eū. sicut
herodes q̄ simulabat eum velle querē
puer t adorare eū. t tñ intēdit eum
interficē: t ideo non inuenīt eū. licet
multa milia puerorū acapet ꝓpt hoc
vt occidēt. Pastores autē querētes
eū corde simplici inuenerūt eū in psē
pio. Luce. ij. Inuenietis aūt eū.i. pu
erū pānis inuolutū positū in psepio
In q̄b9 verbis tāgūtur tria. Primus
est q̄ inuenerūt puer in quo signifi
cat puerilē puritas. Secūdū est q̄ in
uenerūt eū pānis inuolutū. t signifi
cat volūtaria pauptas. Tertiū ē q̄
inuenerūt eū in psepio. in quo hūili
tas significat. Hec tria debet hō hre
qui deū vult inuenire. Primo purita
tem siue castitatē. qr mūdi t casti de
bēt esse q̄ deū volūt inuenire. Vnde
Psal. In tra deserta uia t inaquosa
id ē sine hūore carnaliū delicarū. sic
in sācto.i. in mūdo desiderio apparui
tibi. q. d. si q̄sieris me mūdo t casto
corde i sancto desiderio tūc apparebo
tibi. t sic me inuenies. Secūdo debet
hre volūtariā pauptatē qui xp̄z vult
inuenire. Qd significat per hoc q̄ in
uenerūt eū pānisul paupib9 inuolu
tū. Vñ Ber. Xps pauperē matrē ele
git q̄ vix habebat pānos ad inuolue
dum eū. t cū tanta esset necessitas.
nullā audet āgelus facē pellium mē
tionē. Nam tale ē iudiciū mūdi. Aut
ego mūd9 fallit. aut iste erat. Sed
diuinā prouidētiam ipossibile ē erra
re. ergo mūdus fallit. Si ergo deum
vis inuenire debes eū querē in volū
taria pauptate. qd est otra auaros
qui querūt bona tpalia. in quib9 nō
inuenīt dñs. Osee. v. In gregib9 su
is t in armēto surgēt ad querēdum
dñm t nō inuenīet ablat9 est ab eis
Tertio debet hre humilitatez qd sig
nificat per hoc q̄ inuenerūt eū in pre
sepio t nō in lecto aureo. Grego. O
q̄ āmirabilis hūilitas qui totū conti
net orbē in psepio reclinat. ab imcō
humilitatē captat t in seipso decorat
Nimiz si voluisset venisse potuisset mo
uēdo cēlū. concutiēdo terrā. emitten
do fulmina. nō aūt sic pcessit. nō em
perdē sed saluare venit. volebat ab
ipsis pmordijs hūanā conculcare sup
biam. ideo a superbis inueniri nō po
terit. De istis trib9 dicit Job xxvij.
Sapiētia vera vbi inuenīt. Nec inue
nitur in terra suauiter viuentiū.i. in
luxuriosis cordib9. Abissus dicit nō
est i me. Abissus dicit ab a qd ē sine
et basis fundamētuz t significat aua
ritiam que est sine fundamēto. Ecc
clesiast. xiij. Insatiabilis est oculus
cupidi. t mare loquit. nō est in me.
Mare faciliter tumet t ascēdit t sig
nificat superbiā. In superbis non inue
nitur domin9. quia ibi libēter hospi
tatur diabol9 rex superbie. Secūdo i
uent9 est a regib9. Per reges qui
eū per lōga terraz spacia quesierūt
significant vere diligētes. Vere ma
gna dilectio fuit q̄ eū per tanta ter
raz spacia quesierūt. Nota hoc totū
euāgelium de die epiphanie. Cū na
tus esset ihesus. Itē magna dilectio
erat. quādo eum corā rege herode as
serebāt. q̄ tūc mortem nō timebāt.
Joh. xv. Nemo maiorē dilectionem
habere pōt vt animam t c. Inuene
rūt em eum in diuersorio via cōmu

m q̄ oībus cōmunis ē ⁊ ab ommb⁹ cōmunit̄ inuenirī potuerit q̄ non ē p sonar⁹ acceptor de⁹ : sed in oī gēte q̄ diligit eū acceptus ē ille. siue sit pau per. siue diues. siue infirmus. siue le prosus. Circa istā inuētionē tria no ta. Primo: q̄ inuenerūt eū p stellā. Secūdo inuenerūt eū cū maria mīe eius. Tercio inuenerūt eū cū mune rib⁹ Per stellā designatur nob⁹ dei grā sine q̄ non inuenit̄ xp̄s : q̄ ipse ōt Jo. xv. Sine me mihil potestis facē. i. sine mea grā. si aūt grām non habemus recurramus ad mariā eius matrē. q̄ plena ē grā. q̄ cū illa eū inuenim⁹ si cut isti reges Ber. Virgo hec regia frēs kmi via ē p quam xp̄s venit ad nos. Studeam⁹ ergo p ipsā venire ad grām dei p quā accessum habeam⁹ ad filiū. O bñdicta inuentrix grē. ge nitrix vite. mater salutis eterne. p te nos suscipiat q̄ per te datus ē nobis Per munera aūt per q̄ ipsū inuenire debem⁹ : signātur bona opa q̄ vult si bi offerri. Exo. xxiij. Nō appareb⁹ in cōspectū meo vacu⁹ Ferūt tria mune ra. s. aur. thus. ⁊ mirrā. Aur. ē di lectio. thus oratio. mirra carnis casti gatio. Req̄re de singul'. Tercio inuē tus ē a parētib⁹. Lu. ij. Cū fact⁹ essz ihs annor. xij. Istud totū euāgeliū req̄re in domi. octa. ephie. Cūq̄ in uenissent eum: ait mater. Ego ⁊ pa ter tu⁹. scz ioseph pater putatiu⁹ q̄ rebam⁹ te dolentes Per istos duos qui dolētes querebant ihesum signa tur q⁹ cum dolore cordis querē debe mus deum quē peccādo amisim⁹ sed non cum gaudio. Ber. O bone ihesu quomodo te cū gaudio inuemā ⁊ c̄. Inuenerūt autem eum i templo. nō in lecto. nō in foro. nō in ludo. q̄ ibi non inuenitur. Canti. iij. Surgā a le cto ac die ⁊ delicarum. ⁊ circuibo ci ligēter. ⁊ inuestigabo quē diligit am ma mea. Job. xxviij. Nō inuenit̄ in aqua suauit̄ viuentiū Inuenerūt eū in medio doctor. id est predicator Nam pctōres libēter debent audire verbum dei q̄ ibi pūt deū inuenire. Prouer. ij. Si sapiētiam inuocaueris scz audiēdo cor tuū. sciam dei inuen es. i. deū vel dei cognitionē. Inuene rūt eum etā post triduū p qđ signifi cātur tres partes pēnitētie. s. contritio cōfessio. ⁊ satisfactio. post illa tria i uenitur de⁹. Quicūq̄ ergo peccator peccādo gratiam dei amisit. q̄rat eū cū dolore ⁊ marie isto tempore quo de⁹ puer factus est. q̄ pueri facilius preab⁹ pūt inclinari. Istud patet p exemplum. Nonialis quedā exiens ordinez seducta iuuene per pcessum tēporis iuuenis eā deseruit. ⁊ facta ē publica meretrix. Post multos vo annos cepit statum suū recognoscē in quo ante fuit: ⁊ illū miserū statū in quo tūc eat. Cūq̄ ēgo cogitaret de districto dei iudicio: in quo reddi tura esset rationē de omni tēpore vi te sue. de omni vbo. de omni cogita tione. ⁊ de ōi ope desperauit dicēs Peccata mea sūt sup numerū arene maris : quō ego rationem reddā co ram tā stricto iudice. Cum aūt esset in ecclesia in quadā festiuitate xp̄i ⁊ audiret p̄dicare: q⁹ ille districtus iu dex esset puulus fact⁹ pter salutem pctōr cepit cogitare intra se dicēs. O si possem ego misera grām coram isto puero inuenire. Et oībus egres sis post primā missam. ipsa sola remā sit imaginez beate virginis marie cū magnis lacrimis orās ⁊ dicēs. O be nedicte puer ihesu xp̄e. qui p salute peccatorum venisti i hūc mūdum. ⁊ puer factus es pter pctōres passus et crucifixus dep̄co te per dilectionē illam qua dilexisti gen⁹ humanū. qñ in hunc mūdum venire dignat⁹ es et per benedictam infantiam tuam. et per benedictam vginem mariam

que te in hac nocte pura vgo pepit et mūdo edidit. quatenꝰ miserearis mihi miseri peccatrici. Et ecce vox pueri audita ē dicētis. O filia mea dilecta dimissa sunt tibi oia pcā tua. vade in pace et āplius noli peccare. Rogemꝰ dñm ihesum xpm. vt dimittat nobis sicut isti mulieri omnia peccata nostra.

Alius de eodē Sermo. xviij.

Apparuit benignitas et hūanitas saluatoris nostri dei. nō ex opibꝰ iustitie que fecimꝰ nos: sed scōm misericordiam saluos nos feat. Ad Tyt̄ū. iij. q. di. Salvator noster deꝰ oñdit nobis suā mīam largā in hoc qꝺ p nobis factꝰ est hō. Nam feat nos saluos xpter suā misericordiā. nō xpter nostra merita. qz nunq̄ meruimꝰ. In verbis istis xpo mit nob paulꝰ misericordiā dei quā p humilitātē suam nob exhibuit. istruens nos vt eaā debeamus proximis nostris misericordie opa exhibē. Secundū aūt qꝺ septē sunt opa misericordie q̄ tenemur pximis nostris q̄ nob xps exhibuit. Primū est esurientē cibare. Neemi. viij. Mittite partē eis qui nō pepauerūt sibi. Istud opus misericordie exhibuit nobis misericors deꝰ. qui cibauit nos. et cibat oi tpe per grām suam. nō tātū cibo materiali: sed eaā spūali. i. corpe suo bñdicto quē sacerdos singulis diebus offert in altari p nobis miseris pcōribꝰ quē recepit sacerdos non p se solo. sed p omni pl̄o xpiano. Vñ ait dñs in cena q̄ accepit panē et fregit et bñdixit dicēs. Accipite et māducate. hoc ē corpꝰ meū. O benedicte ihesu xpe concede nob vt nunq̄ ex hoc secalo sepremur. nisi pus tuo bñdicto corpe cibemur. Secūdum est sitientē potare. Prouer. xxv. Si esurierit inimicus tuꝰ ciba illū si sitit potū da illi. Istud opꝰ misericordie exhibuit nob deꝰ. qz cum adhuc essemꝰ eius inimici venit de celo: et redemit nos miseros sanguine suo quē p nob in cruce effudit. et adhuc dat nob bñdictū sanguinē suū in potū in altari. quem sacerdos in psona totiꝰ ecclesie et populi fidelis sumit. Istū potū primo p pmauit q̄n accepiēs calicē benedixit dedit discipulis suis dicēs. Accipite et bibite ex hoc oēs. hic est enī calix sanguiñs mei. q̄ pro multis effūdet̄ in remissionē oīm pcatorꝝ. Effusus aūt fuit in crucē q̄n de manibus et pedibꝰ effluebat. vñ Ber. Bibe de calice dñi. bibe nunc o aīa mea. Ingredere et bibe. aperta sūt tibi cellaria. Vocula sūt vulnera vñ nō stillat vinū sed fluit abūdanter. bibe. inebriare. lauare. Bibe ne penas horreas. Inebriare ne mūdum diligas. lauare ne sordes fetas. Terciū est nudum vestire. Isa. liij. Cū videris nudū operi eū. Istud opꝰ misericordie exhibuit nob xps. Nos ante nudi eramus et et oi gratia nudati. q̄n primā vestē in nocētie in paradiso pccādo amisimꝰ. Ex misericors deꝰ descēdit pro nobis nascēs vilibus pānis ē indutꝰ. sicut dicit Ber. Vt nos stola inocentie reinduēret. et in crucē moriēs p nob est nudatus vt stola eterne iocūditatis nos vestiret. Vestis āt ista qua vult nos in etnitate vestire ē quadripartita. Prima pars ē iuuentꝰ sine senio. Secūda pars ē gaudiū sine tristicia. Tercia securitas sine pauore. Quarta vita sine morte. Quinta est hospites colligē. Math. xxv. Hospes erā et collegistis me. Istō opꝰ misericordie exhibuit nob miseris pcatoribꝰ misericors deꝰ. nos enī eramꝰ hospites et exules. qz eiecti fuimꝰ de paradiso xpter pcā nostra in exiliū huiꝰ mūdi. et nusq̄ potuimꝰ muenire req̄em in hoc mūdo et q̄n exiuimꝰ de hoc exilio. vēimꝰ l aliud qꝺ eāt gui. hoc

est ad limbū infernī · ⁊ sic sp eramꝰ exules quoadūq; diuertebamꝰ nos · Vñ Psal · Dauid · Heu mihi qꝛ icola tuꝰ meus pl̄ogatꝰ ē · Tāde respexit misericors deꝰ nos ⁊ descēdit de cælo in hoc exiliū · ⁊ fāis ē p nob pauꝑ ⁊ exul hō̄t nos reducēt ad suū hospitium · Vñ ait discipul' añq; ascendēt · Joh · xvi · Vado parare vob locū · In domo p̄ris mei mānsiones multe sūt · Augꝰ in psona xp̄i · Cū esses lōge in exilio ego vem vt reducerē te · trigintaťbꝰ annis q̄siui te · ⁊ ne lupoꝝ ore lacerer̄is collegi te · in humeris meis portaui te · p̄ri meo reddidi te · labora ui · sudaui · sanguinē fudi · vitā meaꝫ morte exposui vt te mihi adiungerē · et in eternā vitā reducerē · Quintū ē visitare infirmos Vñ Eccl̄i · vij · Nō te pigeat visitare infirmos · ex hoc em̄ in dilectiōe dei firmaberis · Istud opꝰ mie exhibuit nobis misericors deꝰ · Nos ei ante aduētū dñi eramus g̃uati diuersis infirmitatibꝰ · eramꝰ cæci · claudi · leprosi · Adeo cæci eramus vt benedictā faciez xp̄i videre non potuimus p̄iusq; hō fiēt · Adeo claudi eramus q; mihil bonī facē potuímꝰ quo possemꝰ ad regnū cælorꝝ puenire · Leprosi eramꝰ · qꝛ sicut leprosus sepaꝝ a sorte hoīm · ita sepati eramꝰ a cōsortio dei ⁊ angelorꝝ · Cum igitur tātis infirmitatibꝰ grauati essemꝰ ⁊ ne mo nos saluare posset · venit misericors deꝰ de cælo in hūc mūdum ⁊ viuificauit nos ⁊ vulneratꝰ est p nobis vt nos sanaret · oculi eius velati sūt · vt nos illūinaret · tanq; leprosus cōsputus ē vt nos a peccatis mūdaret Vñ Augꝰ · Magnus ad nos venit medicꝰ qꝛ magnꝰ vbiq; iacebat egrotꝰ · De propo sanguine suo nob medicamē cōfecit · Heruī · Agnosce o homo q̄p g̃ uia fuerūt aie tue vulnera p quibꝰ necesse fuit xp̄m dñm crucifigi si nō fuisset ad mortē sempiternā · nunq; pro eorꝝ remedio moreretur xp̄us · Sextū est captiuos liberare ⁊ visitare · Heb · xiij · Memētote īq̄t paulꝰ vinctorꝝ · Istud opꝰ misericordie exhibuit nobis deꝰ · Eramus em̄ captiui in carcere diaboli fere quinq; milibꝰ annorꝝ ita q; nullus · nec patriá chā · nec pphēta potuit eos liberare oēs quātūcūq; sancti ad istū carcerē descēderūt · Tandē misericors deꝰ misertꝰ nostri venit in hūc mūdum · ⁊ pro nob captus ⁊ ligatus ē · vt nos a captiuitate diaboli liberaret · Vñ Gre · O iestimabil' dilectio caritatis vt seruū redimēs filium tradidisti in captiuitatē · Septimū sepelire mortuos · Eccl̄i · vij · Mortuo ne phibeas g̃ tiā · i · nō subtrahas mīam Glo · Ad elemosinā pauperꝝ ptinet sepultuā mortuorꝝ · Istud opꝰ mie exhibuit nob xp̄s qui p nob mortuꝰ est ⁊ sepultꝰ Vñ Ber · Vide o hō quo amore dilexit te xp̄s · p te mortuꝰ ē vt te a mortuis suscitaret · p te sepultꝰ est · vt i te vita sepeliret · Ecce deꝰ dominū ihesum christum ⁊ c̄ ·

Textualis expositio

Factū ē vt discesserūt ab eis angeli i cælū · pastores loq̄bātur ad inuicē · Trāseamꝰ vsq; bethleē ⁊ videamꝰ hoc v̄bū qđ factū ē · i · rem q̄ facta ē vel v̄bū dei qđ incarnatū est · quod dñs · id est tota trinitas fecit id ē incarnari instituit et venerūt festinātes ⁊ inuenerunt mariā ⁊ ioseph ⁊ infantē positū in p̄sepio · Videntes autem cognouerūt illud quod dictū erat de verbo id est filio dei esse dictū · ⁊ ē sentētia talis · Videntes ergo impleta q̄ dicta erāt illis ab āgel' · cognouerūt puerꝝ esse filiū dei · ⁊ omnes qui audierūt mirati sunt · Maria autez cōseruabat oīa verba hec cōferens ea in corde suo q̄ quid retulerat ei āgelꝰ · quicq̄d audiuit a pastoribꝰ cōgregauit i corde

et reuersi sūt pastores ad gregē suū glorificātes corde ⁊ laudātes ore deū in oīb⁹ que audierāt ab āgelis ⁊ viderāt ꝓpter oculis Viderāt ꝫ sicut dictū est ab angelis ad illos Glosa. In hoc glorificauerūt ꝙ nō aliē inuenerūt ꝙ angeli ad ipōs dixerūt. ⁊ sic christum laudauerūt.

De eodem Sermo. xix.

Videam⁹ hoc verbū qđ factū est qđ fecit nob dñs ⁊ oñdit nob. Luc. ij. Videam⁹ frēs carissimi hoc vbū. i. filiū dei qui fact⁹ est ꝓ nob hō oculis mētis. Secūdum aūt ꝙ filiū dei debem⁹ videē oculis interioribus duplicē speciē in hac vita. s. sub specie hūili in p̄sepio iacentē. sb specie miserabili in cruce pendentē. In futura aūt vita eciaz videbiē sub duplici specie. mali videbūt eū in specie horribili in iudicio p̄sidentē. boni specie delectabili in celo regnātē. Primo debem⁹ eū videre sub specie hūili in p̄sepio iacentē. recolēdo quō se oīpotēs deus ꝓ nob humiliauit Vere magna hūilitas ē ꝙ de⁹ immortalis pro nob factus est mortal. Ille magn⁹ et incōprehēsibil⁹ deus quē tot⁹ non capit orb. ⁊ quē cēli capere nō potuerāt. in vili p̄sepio cōcludiē iumento tū ⁊ paruo lacte pastus ē qui pascit oēs creaturas. vñ Beda. Vili presepis angustia cōtineē ⁊ c. Nota ꝙ filius dei quinq; modis hūiliauit se in natiuitate. Primo q; pauperē matrem elegit. Secūdo q; vilē domū elegit in q̄ nasci voluit. Tercio: q; vilē lectū habuit. Quarto q; vile inoumētū habuit. Quinto q; vilibus scz pastorib⁹ primo nūciari voluit. De isto inuenies in sermone Paruul⁹ natus ē ⁊ c. Secūdo debem⁹ eū videre in specie miserabili pendētem in cruce. Tercio. i. O vos oēs q̄ trāsitis per viā ⁊ c. Vñ Ber. in psona xp̄i. Vide o hō qđ pro te patior. si ē dolor sicut quo crucior. ad te clamo q̄ ꝓ te morior: vide pēnas q̄b⁹ affician. vide clauos q̄bus cōfodior. Cū sit tātus dolor mēte rior et exterior. Planct⁹ est ḡuior dū te ingratū experior Vñ leo papa. Omnis creatura ꝓpatiē creatori suo patiēti. sol obscuraē. terra mouēē. petre scindūtur. sepulchra aperiuntur. mortui egrediunē. vēlū tēpli scindiē. miser hō non cōpatiē pro quo sol⁹ deus patiē. Vide ergo o hō creaturaꝫ cōpassionē. hoc ꝓuocat te ad cōpatiendū et similia tolerandū. Vñ btūs Ber. Vult benign⁹ dux deuoti militis vultū ⁊ oculos i sua sustolli vulnera: vt illi⁹ ex hoc animū erigat. ⁊ suo exemplo ad tolerandū reddat fortiorem. Itē vide eius caput īclinatū hoc ꝓuocat te ad hūilitatē. vñ Aug⁹. Humiliauit se xp̄s ꝓnceps tu⁹. ⁊ tu superbis. caput hūile assit. membꝛa superbū absit. videam⁹ perforatas hoc ꝓuocat te ad largitatē. latꝰ apertum hoc ꝓuocat te ad caritatē: vide totū corp⁹ eius ⁊ nihil inuenies in eo nisi sīḡ pfectissime caritatis. hoc te ꝓuocat ad spem. vñ Ber. Quis nō rapereē ad spem: qui eius corp⁹ attēdit. Habet caput īclinatū ad osculandū brachia extensa ad amplexandū manus perforatas ad largendū latꝰ aptū ad diligendū pedes affixos ad nobiscū cōmanendū. totū corp⁹ extēsū ad se totū nob impartiēdū. Octis septem modis debem⁹ eū videre oculis mētis in hac vita. Secūdo in futura vita videbiē duob⁹ modis. mali in specie terribili in iudicio p̄sidentem. De ista visione dr Aug⁹. Malēt reprobi omne tormentū sustinē. ꝙ facē irati iudicis videē Mala. iij. Quis stabit ad videndū eum? Ipse em̄ q̄si ignis conflās. Isa. xxx. Ardēs furor eius ⁊ grauis ad portādum. Apoca. vi. Tūc dicent montib⁹ ⁊ petris: cadite sup nos ⁊ cooperite nos a facie

sedētis sup thronū: ⁊ a facie agni ·id est iudicis q̄ nūc est vt agn⁹ māsue tus: ⁊ erit vt furēs leo· Amos ·iij· Quasi leo rugiet: q̄s nō timebit Ista visio figurata ē Apoca.i. Ex ore sedē tis i throno p̄cedit gladi⁹ ex vtraq; parte acut⁹ ·vidit filiū hōis .i. xp̄m· ex ore eius p̄cedebat gladi⁹ ex vtra q; pte acutus· Per gladiū istū sign̄ificat vltima sentētia que dabitur cō tra p̄catores · de qua dicit Zach· ix· Exibit vt fulgur gladius eius .i. vltima sentētia: quādo dicat· Ite ma ledicti ⁊c· Ista gladi⁹ iste ex vtraq; parte scindēs est: q̄ scindit corp⁹ ⁊ aiam̄ā: q̄ tunc ardebit p̄petue ani ma cum corpore Bom autē videbūt eum in specie delectabili in cēlo reg nātem· Vñ Isa·xxxiij· Regē in decō re suo videbūt· Joh·xxxiij· Videbis faciem eius in iubilo· Ista visio figu rata est in regina Saba: q̄ venit ihe rusalem videre regem Salomonem· Terio Regū·x· Que cum multa ⁊ mira audisset i terra sua de gloria ⁊ sapientia Salomonis: venit in iheru salē cum camelis portantib⁹ aroma ta ⁊ aur̄ ·⁊ lapides p̄ciosos: ⁊ obtu lit regi· Et videns sapientiā Salomo nis ⁊ domū quam edificauerat· ⁊ ci bos mēse illi⁹ ⁊ habitacula seruor̄ ⁊ ordinationē ministrantiū ⁊ vestes eo rū ⁊ pincernas: ⁊ holocausta q̄ offe rebātur nō habebat vltra spūm· ij· Paralipo·ix· Pre stupore non erat i ea spūs· Glosa· Considerando sapi entiam eius non habebat audaciam temptandi vlteri⁹ Venerat autem temptare eū in enigmatib⁹ · exposu it autē ei· Salomon oia que p̄posue rat: nec quicq̄ fuit q̄ d ei nō p̄uium fecerat· Quo audito nō habebat vl tra spūm id est audaciam īrrogan di· Dixit q; ad regē· Ver⁹ est sermo quē audiui in t̄ra mea sup ꝑmonib⁹ tuis ⁊ sup sapiētia tua: ⁊ nō credebā narrātib⁹ mihi: donec ipsa vēm ⁊ vi di oculis meis: ⁊ p̄baui q; media ps mihi nūciata non fuit· Maior ē sapi entia tua ⁊ opa tua q̄ rumor quē au diui Beati viri tui q̄ stant corā te ⁊ audiunt sapiētiam tuam· Rex Salo mon īterp̄tatur pacific⁹ · ⁊ signifi cat regem xp̄m qui pacē fecit īt de um ⁊ hoīem· de cuius gloria ⁊ digni tate nūc multa predicātur· Regina Saba est anima sancta: que regnum suū bene regit· id ē corpus ⁊ sensus īteriores· Hec venit post hāc vitā in cēlestē iheruſalē videre regē· id ē xp̄m de quo tāta audiuit· Isa·xxxiij· Oculi tui videbūt suauitatem iheruſa lem· Et iterum· Isay·xxxiij· Regem in decore suo videbūt omnes sancte anime· Debet autem venire regina Saba id est anima sancta cum mune ribus: scz aromatib⁹: auro: ⁊ lapidi bus p̄ciosis· Per aromata bene re dolentia significatur deuota orō que redolet in ospā dommi· Vñ Psal· Dirigatur domine oratio mea sicut i cēnsū in conspectu tuo· Per aurum quod ē optimū metallū signficat ca ritas q̄ est maxima vtutū· Per lapi des p̄ciosos signficant opa mie Ista debemus nobiscū portare qñ ituri su m⁹ ad regē salomonē· i· xp̄m Apoc· xiij· Opa enim illor̄ sequūtur illos Jhero· Sola mia comes ē defunctor̄ ß iste rex mie regie sabe· i· aie sācte plura bone redonauit· dedit ei ei oia q̄ voluit ⁊ petiuit· p qđ signficat q̄ oia bona opa nostra modica sunt re spectu premij qđ deus redditur⁹ est nobis totus illud qđ hic patimur· ⁊ qđ bom faciam⁹ est ēspectu premij ce lestis q̄si vna gutta aq̄ respectu toti us maris: tūc p̄dest dicē regia saba maior ē gl̄a tua q̄ rumor quē audiui i sclo ⁊ p̄baui q̄ media ps rimo mil lesima ps m̄ nūciata a p̄dicatoribus nō fuit· Sed īt oia mirabat vestes

ministrātiū ⁊ pincernaꝝ ⁊ dapiferorū ⁊ aliorū · qꝝ quilꝫ scōm sua officia erāt vestiti: vt in tāta multitudine famulantiū quiuis poteāt cognosci cuiꝰ officij erat · Per has vestes significanē iste mirabiles ⁊ pāose vestes q̄bꝰ vestiūtur in regno celorꝝ · q̄ sunt q̄dripartite · Prima pars ē iuuenē sine senio · Secūda gaudium sine tristicia · Tercia securitas sine pauoē Quarta vita sine morte · Rogemꝰ ·

Alius de eodē. Ser. xx.

Gaudete ⁊ laudate simul deserta iherusalē · q̄ cōsolatꝰ est dñs ꝓp̄lm suū · Isa. lij · Deserta Iherusalē sūt aie sancte q̄ deseruerūt gaudia huiꝰ mūdi · Illas hortaē ꝓphēta ad gaudendū · Secūdo ponit gaudij rationem: primū ibi · gaudete Secūdū ibi · q̄ consolatꝰ est dñs Circa primū sciendū: q̄ gaudē debemus in dño ⁊ nō in alijs: reḡre in dominica quarta in aduētu ī sermone · Gaudete · Circa secūdū sciendū · q̄ dñs cōsolaē tria genera hoīm · Primi sunt ꝓ pctis suis lugētes · Mat. v. Beati q̄ lugēt: quōniā ipsi cōsolabūtur · Glo. Beati q̄ lugēt ꝓ pctis suis vel aliorꝝ Vñ Ber. Luctus eorꝝ qui pseuerātiā nō hñt: nan merenē cōsolationē · Alios ī quit lugētes video: sed si de corde p̄ cedrēt lacrime nō tā facile ilico soluerenē in risū Nunc aūt cū abūdāti? otiosa ⁊ scurrilia verba pfluāt q̄ pus lacrime · laēmas huiōi de his esse nō arbitror · q̄bꝰ cōsolatio diuina ꝓmittitur: quādoquidē postillas tam facile cōsolatio vilis amittiē · delicata ē enī diuina cōsolatio q̄ nō dabiē admittē tibꝰ alienā · Quicūq; aūt vult a dño cōsolari: debet in luctu ꝓ pctis suis perseuerare · Cōsolaē aūt dñs lugentes ꝓ pctis hoc mō q̄ misericorditer eis pctā dimittit · Eccl. xvij · O q̄ magna misericordia dei ⁊ ꝓpiciatio illiꝰ cōuertētibꝰ ad se · Eccl. ij · Pius ⁊ misericors ē deus ⁊ in tribulationibꝰ remittet pctā · i. in luctu ꝓ pctis · dimittat aūt tribꝰ modis scz · libēter: letāter · ⁊ frequēter · De primis duobꝰ modis ptz in filio prodigo cui pater occurrit ⁊ in āplexu ⁊ in osculo ⁊ ornatu et cōuiuio recepit · Lu. xv · De tercio dicit Augꝰ · Nec crimis quātitas nec hore extremitas nec temporis breuitas quenq̄ excludit a venia vbi fuerit pfecte volūtatis ꝓmutatio · O q̄ magna cōsolatio ē ista pctōribꝰ · Exē plū in latrone q̄ in cruce dixit · Domine memēto mei · Ecā legiē in vitas patrū q̄ q̄dā latro venit ad heremitā multū de pctis suis dolēs rogās eum vt ipsū ad suā societatē sumeret: ille vero noluit: sed despexit eū in corde suo eo q̄ oibꝰ diebꝰ vite sue magnus pctōr fuisset · Cū aūt latro ī eodem heremo cellā facere voluisset: ⁊ arboreꝝ excindēt arbore pciſa ato corruit: ⁊ ipsum oppressit · Statim vidit heremita āgelos venientes ⁊ aiaꝝ eius sine purgatorio ad celū ducētes · Iste licet nil bonī fecerat: sola tñ voluntas ipsū saluauit · Ecce magna cōsolatio pctōribꝰ · Grego · Qui multos sanatos in suis infirmitatibꝰ videmꝰ quid aliud q̄ misericordie pignus tenemꝰ · Secūdo cōsolaē hūiles ⁊ abiectos exaltationē eis in futuro ꝓmittendo · Lu. xviij · Qui se hūiliat exaltabiē a deo in futuro seculo: nō ōt de hac exaltatione q̄ fit in hac vita: qꝝ aliter exaltat mūdus ⁊ aliter deus · Mūdi exaltatio ē sicut ventꝰ · Vētꝰ enī eleuat illa que nullius sunt valoris: sicut paleas puluēs ⁊ similia · et dimittit ea q̄ sunt ponderosa ⁊ pāosa: scz aurū ⁊ argentū ⁊ lapides preciosos: sic mūdus exaltat eos qui apd deū nullius sūt valoris ⁊ proꝑat eos postea in eternā damnationē Vnde Psal. Vidi impium exaltatū ⁊ trāsiui et ecce nō erat inuētꝰ locꝰ eiꝰ Exēplū